

ZAPLATILI BYSTE NEJVYŠŠÍ CENU ZA NEJVYŠŠÍ POZNÁNÍ?

ORFEUS V PODSVĚTÍ

TOM HARPER

ORFEUS
V PODSVĚTÍ

TOM HARPER

ORFEUS

V PODSVĚTÍ

Přeložil Roman Lipčík

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2014

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2013 Tom Harper

All rights reserved.

Z anglického originálu *The Orpheus Descent*
(First published by Hodder & Stoughton, Great Britain, 2013)

přeložil © 2014 Roman Lipčák

Redakce textu: Robert Kubánek

Grafická úprava obálky © 2014 Bohumil Fencel

Jazyková korektura: Mirka Jarotková

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7507-151-4

Pro Matthewa
Krásu a pravdu

*Žádný rozumný člověk se nikdy neodváží ukládati do slov
své rozumové nálezy, a to do slov nezměnitelných,
jak je tomu při písmu.*

Platón: Sedmý dopis

Představte si naši situaci nějak takto.

Je zde jeskyně. Uvnitř přebývají lidé s chomouty a spoutaní řetězy, takže se nemohou pohnout, ani hlavu nemohou otočit. Za nimi hoří oheň, který nevidí, a před ním tančí loutky. Vězňové vidí pouze stíny vrhané na stěnu jeskyně.

V takovém postavení se nacházejí celý život. Považují stíny za skutečnost. Jinak to přece být nemůže.

Co se stane, když jeden z nich uprchne?

Já si nemusím jeskyni představovat. Už se v ní nalézám. Není zde oheň ani slunce. Jediné stíny zde vrhají mé vlastní myšlenky.

Tvrdá podlaha mi bolestivě otláčuje kosti, do lebky mi rýpe skalní hrbol. Bolest však nakonec ustupuje. Kámen mě pohlcuje, vpíjím se do něj vlastním tělesným teplem.

Sestoupil jsem...

Básníci opěvují ticho, jež panuje v hrobě. Teď, když se v něm nacházím, musím konstatovat, jak velkolepě se mýlí. Žádné ticho. Voda odkapává v rytmu úderů srdce. Skála mi šumí v uších, melodie země otáčející se kolem osy.

V temnotě vidím zvláště. Když si dám ruku před oči, nespatřím ji, ale dokážu nahlédnout přes okraj světa a obsáhnout zrakem veškerý prostor. Mohu nastavit ruku a zachytávat bubliny času, obracet je na všechny strany a pozorovat, jak se v nich odráží světlo.

Sestoupil jsem...

V nablýskané číši spatřuji pozlacené město, jeho chrámy se pyšně tyčí na vysoké skále Akropole. V přístavu za hradbami kotví dřevěná loď s rudě zářícíma očima na přídi a loď ocelová, které zavřela zraky rez. Kovové lodi scházejí plachty. Je to loď mrtvých.

Naslouchám tichu a dívám se tmou. Jsem vzhůru a sním. Zemřel jsem a jsem živější, než jsem byl kdy předtím.

Suchým vzduchem se ke mně nese vůně dozrálých fíků. Bohyně nemůže být daleko.

Sestoupil jsem do Peiraiea. Jako by to bylo včera, tak skutečně to působí.

Jedna

Přede vším nebudiž dovoleno nikomu mladšímu čtyřiceti let nikam a nijak odcestovat do ciziny.

Plátón: *Zákony*

Athény, roku 389 před naším letopočtem

Sestoupil jsem včera do Peiraiea s Aristónovým synem Glaukónem. Nabádal jsem ho, ať nemaří čas, ale trval na tom.

Za rozbřesku mě vyhnaly flétny. Nejbujarejší zábava právě končila. Hudebníci odehráli poslední píseň a unavení hosté se oblékli a vyvlekli se do ulic. Vzduch olizoval déšť, nad nejvznošenějším městem světa tkvěl nehybný temný mrak.

U východní brány jsem se zastavil, abych se naposledy ohlédl. Městský stát Athény se ke mně už obrátil zády: agora, soudy, sněmovny i věznice se již skryly za úbočí Akropole. Zůstal jen Parthenon, tyčí se nad městem jako mramorový přízrak v oblacích.

Příjemná melancholie na krátkou chvíli odplavila mé obavy. Zašeptal jsem tichou modlitbu a snažil jsem se celý ten okamžik vstřebat, abych si jej mohl vzít s sebou na cestu.

„Pozorně se dívej,“ vyzval mě Glaukón. „Bude ti to scházet, až odejdeš.“

Odvrátil jsem se. Od brány přede mnou se na mě šklebila půlmetrová modla s devadesáticentimetrovou erekcí. Glaukón si plivl do dlaní a dotkl se poustevníkovy ohlazeného pyje.

„Aspoň on je rád, že jdeš.“

Zamračil jsem se, protože narušil důstojnost chvíle laciným vtípkem. Glaukón protáhl obličej, protože ho zamrzelo, že se mě dotkl. Rozhostilo se mezi námi mlčení.

Cestu do Peiraiea tvoří za branou dlouhý přímý koridor mezi hradbami, rozparcelovaná země nikoho pokrytá čmáranicemi a posetá hroby. Připomínalo mi to tam vězeňský dvůr, obzvlášť za dnů, kdy se u severní hradby činili popravy a nárek odsouzců člověka provázel celou cestu až dolů k moři.

Takhle časně zrána však kati ještě spali. Cesta byla skoro úplně volná. Těch pár poutníků, kteří ji s námi sdíleli, jsme viděli jen jako postavy v dálce.

Cesta byla opuštěná, a pokud se mezi náhrobky skrývali jedinci pasoucí po zavazadlech a oděvech pocestných, nechali nás na pokoji. Aristónové byli všichni urostlí chlapi. I v našem věku, kdy jednomu z nás čtyřcítka klepe na dveře a druhý už ji má za sebou, bylo na Glaukónovi stále ještě znát, že je válečný hrdina, a na mně zase, že mám minulost zápasníka. Castor a Pollux, tak nám říkal Sókratés. Skvělí bratři, zápasník a jezdec. Jeho vynikající žáci.

Hrud' se mi sevřela jako pokaždé, když jsem si na něj vzpomněl. I po deseti letech mě jeho absurdní smrt zbavuje slov. V Athénách je od té doby znatelný pocit prázdna. Měl jsem odejít už dávno. Potřeboval jsem k tomu jen najít odvahu.

Glaukón zvedl oči k obloze. „Možná přijde bouře. Nevybral sis k vyplutí na moře šťastný den.“

Přidal jsem do kroku. Tři noci po sobě se mi zdál stejný sen: topil jsem se, vtahovala mě do sebe prázdnota, z níž ven nepronikl ani můj křik.

Na tu cestu se nechci vydat.

Athéňané nikdy nijak zvlášť nevycházeli s okolním světem. Jsme výjimeční lidé, cítíme se dobře jen mezi svými. I naše vrtkavé snahy o nastolení říše zavánějí solipsismem, pokusem přimět svět k proměně k našemu obrazu. Po zbytek času si jej držíme od těla, aby na nás nedosáhl, ani když k nám vztáhne paži.

Na konci naší paže leží Peiraieos, ruka Athén, která zadržuje svět, nebo se vábivě natahuje, aby jej pozdravila. Najdete tam každou národnost: Kartágince tmavé pleti ostošest žvatlající svým jazykem; dovedné Sicilany vonící sýrem; kolonisty od Černého moře medvědích postav; Egyptany, kteří vám dají poznat věčnost i při smlouvání o tři měďáky za štůček látky. Slepice tu vyzobávají zrní, které vytrousily povozy s obilím vlekoucí se nahoru do Athén, zatímco děvky prodávající se za dva oboly se pokoušejí odlákat muže od díla. Některé se nabízely mně a Glaukónovi. Cítil jsem, jak se i ve svém věku červenám, a nevěděl jsem, kam s očima.

„Možná by tě to trochu uklidnilo,“ poznamenal Glaukón. „Vypadáš už teď, jako bys měl mořskou nemoc.“

To jsem nemohl popřít. Přes všechny ty cizokrajné vůně jsem cítil trpkou příchut' moře. Zvedal se mi z ní žaludek. Opět jsem zatoužil, abych se na tu cestu nemusel vydávat.

Ruka mi sjela k pasu, k váčku, kde jsem měl Agathónův list. Musel jsem jet. Kráčeli jsme dál, podél Emporia a kolem svatyně thrácké bohyně Bendis. Na cestě se válely opálené tyče z pochodňového průvodu předešlé noci. Zametači se oháněli košťaty a odklízeli pošlapané věnce a střepy džbánů, jež tu zbyly ze slavnosti na počest bohyně.

A tak jsme došli do přístavu.

Domnívám se, že každý hledí na moře jako do zrcadla vlastních možností. Kupec vidí zisk, mořeplavec slávu, hrdina dobrodružství. Mně se jevilo jako černá tlama, nezměrně hluboká a rozlehlá. Kotvící loď roubily přístaviště jako zuby, žlutá pěna a odpadky třísnily kůly jako sliny. Nejhorší ze všeho byla voda. Vlnila se před mými zraky odnikud nikam a vtahovala mě do mého zlého snu. Rozhoupala se mi půda pod nohama. Na obličejí mi vyrazil pot.

Glaukón mě popadl za paži. „Není ti dobře?“

Gestem jsem mu dal najevo, ať mě nechá, a přinutil jsem se odvrátit pohled od mořské hladiny. Za sloupořadím jsem zahlédl komolou čtyřbokou střechu Afrodítina chrámu.

„Napadlo mě, že bych se mohl pomodlit k bohyni, než se vydám na cestu.“

Nevěřil mi. „Copak ti nestačila pouť do Delf? A co ten beran, kterého jsme včera obětovali Poseidónovi?“

Jak bych na to mohl zapomenout? Zvíře pohazovalo hlavou, když jsem mu ji polil vodou; odporný záblesk knězova nože; krev řinoucí se do mísy a vnitřnosti roztřesené jako hromada úhořů.

„Kněz prohlásil, že znamení jsou dobrá,“ připomněl mi Glaukón.

Cukala mu ústa, když to říkal.

„Když se ti nelíbí předpovědi, měl bys možná zůstat.“

Odvážil jsem se znovu pohlédnout k přístavu. Vidění se neopakovalo. Díval jsem se jen na samé loď.

„Pojďme.“

Mou loď jsme našli uvázanou v sicilském doku na východní straně přístaviště, kde vládl největší ruch. Sledovala mě, jak se blížím, dvěma červenými očima namalovanými na přídi hned nad čarou ponoru, zatímco otroci plnili její útroby džbány s olivovým olejem. Na molu u nástupního můstku se povalovala hromada zavazadel, na kterou nikdo nedohlížel.

Glaukón pohledem odhadoval množství věcí, které sem povoz dopravil už včera. „To je všechno tvoje?“

„Většinou jsou to svitky.“

„To z té Itálie moc neuvidíš, když budeš mít oči věčně zavrtané do rukopisů.“
Nepokoušel jsem se mu to vysvětlovat. Glaukón miloval učení, ale jídlo by kvůli němu nevynechal.

„Sókrata člověk nikdy neviděl se svitkem,“ nepřestával dorážet Glaukón.

„Já nejsem Sókratés.“

„On by z města neodjel.“ Na tom něco bylo a Glaukón hodlal to téma ještě dál rozvíjet. „Nikdy město neopustil, leda kvůli službě v armádě. Athény pro něj znamenaly všechno.“

„Nejsem Sókratés,“ opakoval jsem.

„Jsi si jistý, že to, co zamýšlíš, je správné?“

„Záleží na tom, co si představuješ pod pojmem ‚správné‘.“

Přerušil mě zvuk běžících kroků za mnou. Kdosi mě zatahal za plášť tak prudce, že jsem málem upadl. Bez dechu k nám vzhlížel otrok v tunice skrz naskrz propocené, třebaže bylo pod mrakem.

„Filébos chce, abys počkal,“ oznámil bez okolků.

„Kde je?“

Otrok ukázal k zástupu lidí kolem sloupořadí. Pokradmu jsem pohlédl k nástupnímu můstku. I můj strach z moře by mohl zeslábnout, kdybych se tím vyhnul setkání s člověkem, jako je Filébos. Ale už jsem ho zahlédl, objemnou postavu belhající se k nám o holi. Na bílých kudrnách mu nakřivo seděl zplihlý věnec a obličej měl potřísněný vinnou usazeninou, takže vypadal, jako by mu někdo dal facku. Musel se zrovna zvednout od jídla.

Přišel blíž a pozdravil nás.

„Aristónovic kluci. Věděl jsem, že jste to vy.“ Významně pohlédl na zavazadla, pak na loď a potom zase na nás. „Někam odjíždíte? Vypadá to, jako byste se chystali na cestu.“

„Já tu zůstávám.“ Glaukón nekompromisně kývl směrem ke mně. „On odjíždí.“

„Kam?“

„Do Itálie.“

Filébos mlaskl. „No jistě. Jídlo, hoši... Vrátíš se dvojnásob dospělý.“ Dloubl mě do břicha. „Ale dávej si pozor na to, co jíš.“

Zachvěl jsem se, ovšem Filébos si toho nevšiml. Jeho těkající oči se zahleděly kamsi nad moje rameno a já se musel nemotorně otočit, abych se mohl taky podívat. Po nástupním můstku stoupal vysoký muž s nápadnou hřívou vlasů, pohledný, s tunikou nedbale přehozenou přes jedno rameno. Za ním

se táhl zástup nosičů, kteří se nebezpečně potáceli pod tíhou všech jeho zavazadel.

Filébos vykulil oči s povislými víčky. „To je Eufemos,“ oznámil. „Filozof.“ Odfrkl si. „Má ještě víc zavazadel než ty. Když to takhle půjde dál, vaše loď se převrátí, ještě než vypluje z přístavu.“

Sevřel se mi žaludek. „Eufemos není filozof,“ zaprotestoval jsem. „Je to zofista.“

„Myslitel.“ Filébos si zatukal na spánek. „Dokáže řádně používat tohleto. Ne jako váš starý kamarád Sókratés, kterého zajímala nesmrtelnost chrousta a podobné věci. U Eufema by se býval mohl leccěmu přiučit. Než dopluješ do Itálie, naláduje tě takovou spoustou vědomostí, že už se do tebe nevejde žádné jídlo.“

Stál na samém kraji mola. Bylo by docela snadné ho strčit do vody. Popadnout jeho hůl, zakroutit – a už by olizoval vilejše na lodním trupu. Položil jsem Glaukónovi ruku na paži pro případ, že by dostal stejný nápad. Na rozdíl ode mě by se nerozpakoval ho uskutečnit.

„Aspoň si cestou pořádně popovídáš,“ obrátil se ke mně Glaukón. Zachovával si vážný výraz, ale já jsem jeho žert neocenil. Pokud jsem se něčeho obával víc než osamělé plavby, pak jistě cesty ve společnosti člověka jako Eufemos.

Jsi si jistý, že to, co zamýšlíš, je správné? Vyhnout se odpovědi na tu otázku bylo snadné, odpovědět na ni nešlo, i přes veškerou moudrost, kterou mi vštípil Sókratés. Proto jsem musel odjet.

Vždycky vsadím na možné dobro než na jisté zlo, říkal. Měsíc nato vypil bolehlav.

Rýpanec do břicha mě vrátil na pevnou zem.

„Nějaký zasněný, co? Že ty jsi už jednou nohou ve víru hříchu?“

„Jedu za přítelem.“

Odpovědělo mi chlípné mrknutí. „No jistě.“ Vlastní duchaplností se úplně svíjel. „Hned bych jel s tebou.“

Holí praštil otroka jako pastevec ovci, pak se obrátil a odkulhal davem. Glaukón ho sledoval pohledem.

„Myslím, že na lodi už není další volné místo.“

To byl elegantní ústupek. Na znamení díky jsem mu pohlédl do očí a viděl jsem, že v nich nepřestávají doutnat pochyby. Odvrátil zrak.

„Dávej na sebe pozor. Itálie je nebezpečná. Za pobřežím se rozkládá jen divočina osídlená barbary. Já tam s tebou nebudu, abych tě hlídal.“

Objali jsme se. V okamžiku, kdy jsem se ho dotkl, jsem pocítil bolestivé bodnutí. Žádnou uspokojivou melancholii z toho, že opouštím město, ale jakýsi trpký a definitivní pocit ztráty. Držel jsem ho v objetí co nejdéle.

Když jsem se konečně odtáhl, vtiskl mi cosi do ruky: lesklý zelený obláček jemně vyhlazený mořem.

„To je kámen proti ztroskotání. Pokud se loď začne potápět, uchop ho a on tě vytáhne zpátky na pevnou zem. Aspoň se to říká.“

Třímal jsem kámen v prstech jako plektrum k lyře. Samozřejmě jsem věděl, že jde o pověru, ale toho rána jsem byl rozcitlivělý. Skoro jsem cítil, jak se kámen kouzlem zevnitř chvěje jako rozeznělá struna.

„Odkud ho máš?“

„Koupil jsem ho od poutníka, od Orfeova kněze.“ V rozpacích se zasmál. „No, nikdy nevíš.“

„Doufám, že ho nebudu potřebovat.“

„Jistěže ne. Šťastnou cestu. A vrať se jako lepší člověk.“

Jen co jsem vkročil na palubu, zmocnila se mě opět hrozná nevolnost. Připadalo mi, že paluba se koulí jako láhev, i když loď stála nehybně přivázaná. To nevěstilo nic dobrého. Chytil jsem se zábradlí a očima pátral na molu po Glaukónovi, aby mi dodal útěchu. Už však odešel.

Něco mě zezadu uhodilo do nohy, div jsem nepřepadl do vody. Naštvaný nosič nadával, ať mu uhnu z cesty. Amfora mi málem rozmačkala prsty na noze. Zkrušený jsem se odsunul kolem kabiny blíž k zádi. Třásl jsem se. Usedl jsem na palubu a čekal, až nával paniky přejde.

Jsi si jistý, že to, co zamýšlíš, je správné?

Sáhl jsem do váčku a vyndal z něj list. Posádka měla napilno s přípravami k vyplutí a nevěnovala mi pozornost. Sofista Eufemos zmizel v podpalubí.

Rozvinul jsem zplacatělý svitek, i když jsem ho četl tolikrát, že jsem jej znal slovo od slova.

Naučil jsem se mnohému, co nemohu svěřit tomuto psaní. Leccos z toho tě určitě ohromí. Avšak Itálie je zvláštní místo, plné divů a nebezpečí. Ona tajemství nemohu nikomu svěřit.

Jaká tajemství? zapřemýšlel jsem snad potisící.

Náklad byl uložen na místo a lana se propnula. Slunce se sunulo na své cestě kolem světa. Z hor zafoukal odpolední větřík, a i když mraky neroz-

ptýlil, vlajková lana práskala v jeho poryvech jako biče. Na obzoru se beze švu slévala obloha s mořem.

Velký člun nás vyvlekl z přístavu; z paluby nebyl vidět, a tak se zdálo, že loď se pohybuje samovolně, bez vesel a plachet. Z výběžku pevniny nám ukazovala směr bílá věž Themistoklovy hrobky, kterou jsme míjeli.

Odevzdal jsem se moři.

Dva

Berlín, současnost

Rozjíždělo se to pomalu. Čínel pohlazený tak, že zazněl, jako by vám v uších uvízla voda; zašustění, které se nepozorovaně vynořilo z hluku v klubu. Prohnalo se davem, opanovalo rozhovory a zanechalo za sebou brázdu ticha. Publikum obrátilo pozornost ke ztemnělému pódiu.

Nastoupil buben. Pomalu, čtyřicet úderů za minutu, tep srdce ve spánku. Směstnaná těla se nahnula dopředu, blíž k hudbě. Celý sál se proměnil v jedno ústrojí, nadechoval se a vydechoval do tepu bubnu.

Jonah nasál vzduch skrz zařaté zuby, v nichž svíral trsátka, a nechal se ovládnout rytmem. Prsty levé ruky sjel po krku kytary a nachystal se na správný akord. Hudba se proměnila ve vektor, jímž do něj proudila energie zástupu, takže ji mohl prostřednictvím strun přikrmit a odevzdat zpět.

Přidala se baskytara, držela se jedné linky s bubnem a pak se pomalu ujala vedení. Mašina nákladního vlaku nabírala rychlost a rozkládala zátěž do spráhel. Jonah vyndal z pusy trsátka a přidržel je nad strunami. Zavřel oči. Nemusel si odpočítávat, věděl, co přijde.

Rytmus nabíral obrátky, tep se probouzel ze spánku k životu. Z kláves vystříkly tóny jiskřivé jak drčené sklo. Kužely reflektorů se honily nad hlavami zástupu. V paprsku světla jak z měsíce si povšiml štíhlé dívky s hubeným obličejem a dlouhými černými vlasy staženými v látkovém kroužku. Hlavu měla vyvrácenou vzhůru, ústa otevřená a v dokonalé souhře se pohybovala s hudbou. V dokonalé souhře s ním.

Vzpomněl si na Lily. Ještě jeden den.

Zahrál první akord a pódium ovládla světelná erupce.

Sibari, Itálie, současnost, o 24 hodin později

Když Lily vstoupila do vrat, bezpečnostní světla zalila celé nádvoří. Rychle přes ně prošla a cítila se přítom nepříjemně vystavená temnotě panující

kolem. Měla plné právo sem přijít, ačkoli to tak nevypadalo. Stáhla si kloboúk hlouběji do očí.

Vyšla po schodech a odemkla laboratoř. Uvažovala, jestli si neměla přinést baterku, ale to by působilo podezřele. Rozsvítila zářivky a doufala, že okenice jsou natolik bytelné, že světlo nepropustí.

Jsem tady přece vedoucí, připomínala si. Řídím vykopávky. Odemkla místnost s nápisem *Nálezy* a na sejfu vytukala kombinaci. Zlatá tabulka ležela ve svém vypoštářovaném lůžku a v místech, kde konzervátor očistil nánosy nečistot nahromaděné za čtyřiaadvacet století, zářila. Drobné zlaté písmo na ni pomrkávalo.

Cosí za ní zaskřípalo, až tabulku málem upustila. Nacpala jí zpátky do přihrádky a ohlédla se za sebe do laboratoře. Nikdo tam nebyl. Vedle zpoila vyčištěné lebky se ve veřejích pokyvovaly nedověřené dveře.

Začíná být paranoidní.

Pevně dveře zavřela, zajistila je zástrčkou a pak znovu vytáhla tabulku. Písmo bylo tak drobné, že se prostým okem skoro nedalo přečíst. Umístila tabulku pod mikroskop a k ruce si položila tužku a papír. Písmena nabývala a zase se scvrkávala, jak seřizovala zvětšení, až konečně zaostřeně vyvstala.

Řečtinu ovládala bídně, to nechávala druhým, ale první řádek znala napaměť.

Slova Paměti, vyrytá ve zlatě...

To jí pokaždé připomnělo Jonaha.

Berlín

Jonah se pohodlně natáhl na proutěné pohovce a dlouze se napil z láhve. Chuť piva ani nevnímal, ale vyhovovalo mu, že je studené. I ve dvě hodiny ráno panovalo vedro a tričko propocené v klubu se na něj nepřestávalo lepit.

Svět se otáčel pomaličku, což nesouviselo s pivem a dokonce ani s kouřem marihuany, který se k němu vinul od vedlejšího stolu. Snášel se dolů, splaskával. Hudba utichla, posluchači odešli. Energie, která do něj vstupovala, se vytratila a on už byl zase sám sebou. Ničím víc.

To bylo na každém odchodu z pódia to nejhorší. Někteří hudebníci se to pokoušeli přehlušit drogami, ale on věděl, že ty nic neřeší. Sestup z výšin jen komplikují. Nejlepší je usnadnit si ho pár pivy a pár přáteli, dotáhnout noc tak daleko, kam tě nechá.

Ve vodě pluly hvězdy a na obloze světla. Zašli do baru na břehu řeky,

oblíbeného bohémského podniku rozloženého na starých industriálních terasách pod silničním mostem. Mezi stromy se proplétaly bludičky světel a z parketu, který se tísnil v cihlovém přístavku ne větším než mrazicí box na maso, k nim doléhalo prajednoduché techno. Hrstka technařů s prázdnými pohledy postávala venku jako ztracené duše a těla se jim křečovitě pošubávala do rytmu hudby, která je posedla. Už dlouho se nedostali do styku s realitou.

Zástupem se protlačil Stín – v jedné ruce nesl šest lahví piva, druhou si vedl holku. Vždycky říkal, že bubeníci potřebují mít pořádné ruce.

„Tak ještě jedno na cestu?“

Alex, jejich baskytarista, si vzal dvě. „Nedošli jsme už náhodou do cíle?“

„Já ještě ne,“ ozval se Jonah, natáhl se a chopil se další láhve. Stín sebou plácl na krychlovou sedačku z proutí a vratce rozestavil zbytek piv na stůl. Holka, kterou přivedl, se vmáčkla na pohovku mezi Jonaha a Alexe.

„To je Astrid,“ představil ji Stín. „Byla na koncertě.“

Jonah si na ni pamatoval – ta holka v měsíčním paprsku. Měla na sobě úzké černé tričko s krátkým rukávem a výstřihem do ostrého V, který jí odkrýval kus ňader. Dlouhé vlasy, jež jí v prstýncích splývaly skoro až po pás, měla kroužkem stažené dozadu jako nějaká starověká věštkyňe.

„Ty s nimi taky hraješ, že jo?“ Musela se ústy přiblížit až těsně k němu, aby ji slyšel přes hudbu. „Ty jsi Jonah.“

Pohovka byla těsná, to bylo zřejmé. Když postavila sklenici, neměla kam jinam položit ruku než jemu na stehno.

„Dneska to byl váš nejlepší koncert,“ pokračovala. Špičkou jazyka mu zavadila o ucho. „Ty vaše písničky...“ Přiložila si ruku na bránici. „Pronikají do mě až takhle hluboko.“

„Díky.“ Znělo to příkře. Nikdy si nevěděl rady s chválou.

„Hrajete ještě někde jinde v Berlíně? Ráda bych se na vás zašla podívat znovu.“

„To byl poslední večer. Konec turné.“

„Tak to by se mělo oslavit. Chcete ještě pokračovat? Vím o pár dobrých klubech v Kreuzbergu, do kterých bych vás mohla dostat. Kousek odtamtud bydlím.“

Tak snadné by to bylo. Noc otevírala všechny možnosti a ráno vypadalo jako nepodložený dohad. Světla, voda i hudba, všechno mu našeptávalo, že by ji mohl mít, že by se mohl ponořit do jejího těla, zapomenout na svítání a všechno, co s ním přicházelo. Tak snadno by zapomněl.

Z jeho výrazu se zřejmě dalo vyčíst pokušení. Alex, který pil víc než ostatní, pokyvoval hlavou, snad do rytmu hudby. Stín, který měl čich na nebezpečí, se snažil zachytit Jonahův pohled.

Ale stálo za to na některé věci nezapomínat. Jonah vstal a nechal na stole nedopité pivo.

„Musím si jít lehnout. Zítra mě čeká dlouhá štreka za volantem.“

Astrid se začala zvedat s ním. „Nevadí. Můžeme...“

„Jedu za manželkou.“

Sibari

Nechat se vylekat každým šustnutím často znamená přehlédnout skutečnou hrozbu. Lily soustředila všechnu svou pozornost na zlatá písmena a neslyšela, že venku zastavilo auto. Zaplála bezpečnostní světla, ale okenice je nepropustily.

Posunula tabulku pod mikroskopem tak, aby mohla přečíst dvě poslední řádky. Říkali tomu tabulka, ale u té by člověk předpokládal bytelnost. Lily při každém doteku čekala, že se artefakt svine jako okvětní lístek. Zlato bylo rozklepané do tenké fólie. Prchavá písmena jako by se s každou změnou světla přesouvala. Konzervátorka udělala úžasný kus práce, když tabulku zbavila říčního bláta, v němž tak dlouho spočívala.

Než jí Adam dal výpověď.

Dole bouchly dveře. Nejspíš je špatně zavřela. Opsala pár zbývajících písmen usilovně mhouříc oči na neznámé linie. Ten, kdo původní text psal, v něm nadělal spoustu chyb a ona nemínila přidělovat další. Pokoušela si představit první vryp, to, jak autor vyrývá slova do fólie spěšně jako mile-nec. Nebo jako zloděj.

Zachvěla se, polevila v soustředění. V té pauze zaslechla jakési zvuky ze schodiště. To nebyly představy. Slyšela kroky, už došly skoro nahoru.

K sejfu už to nestihne. Vysunula tabulku z mikroskopu, zastrčila ji do kapsy kraťasů – dveře se právě otevíraly, když ještě stačila ze stolu popadnout *Deník vykopávek*.

„Děláš přes čas?“

Byl to Richard a v bílém plátěném obleku vypadal o milion let starší. Zadávala se mu přes rameno, ale zdálo se, že přišel sám.

Mávla na něj deníkem. „Jen jsem se chtěla přesvědčit, že je průběžně aktualizovaný. Co ty?“

„Zrovna jsem se autem vracel, když jsem ze silnice zahlédl světlo, a tak jsem si řekl, že to tu radši zkontroluju.“ Zrakem zabloudil ke skladišti, jehož dveře zůstaly otevřené. Prudce se jí rozbušilo srdce.

„Jak si počínal Ari?“

„Dobře.“

„Dal jsi mu na srozuměnou, že si nemůže jen tak vzít, co se mu zachce?“ To je opravdu povedené, když jí tabulka právě propaluje díru do stehna.

„Měla jsi přijít taky. Nemůžeš rozpoutat válku s naším sponzorem a pak se zdekovat.“

„To jsem jako měla zůstat a ještě trochu zabojovat?“ Přešla místností ke skladišti a zamkla je. Po celou tu dobu cítila v zádech Richardův pohled. Kousla se do rtu, pak se otočila a zároveň doufala, že lehce provinilý úsměv, o který se pokoušela, působí přesvědčivě.

„Když slíbím, že budu hodná, svezeš mě?“

Berlín

Bílý Ford Econoline, promáčklá a špinavá dodávka, měl na boku namalovaný nápis CÍRKEV KRISTA VYKUPITELE, JIŽNÍ PECKHAM. Jonah v tom kostele nikdy nebyl, ale uvědomoval si, že mu nejspíš dluží pár modliteb jako díkůvzdání. Za sedm roků, co v autě projel snad po každé silnici v Evropě, mu ho nikdo neukradl ani se do něj nevloupal.

„Jsi v pohodě, abys mohl řídit?“

Stín se přišel podívat, jak odjíždí. Na sobě měl jen boxerky a v ruce třímal pivo. Ostatní padli za vlast, ale to nevadilo. Nikdo nemá rád loučení na konci turné.

„Jasně, v cajku.“ Hodil tašku na sedadlo spolujezdce a vedle ní položil termosku, kterou na snídani naplnil kávou. Té bude potřebovat víc. Spal čtyři hodiny a čeká ho osmnáct hodin za volantem.

„Šel někdo domů k té holce z klubu?“

„O nás neměla zájem.“ Stín zahrál pohrdavé našpulení rtů. „Vždycky je to tak. Jde jim jenom o toho, kdo omylem místo v chlapecké kapele hraje s námi. Škoda že jsi zadaný.“

„Ani bych neřekl.“

„Ty jsi snad jediný muzikant ze všech kapel na světě, který po skončení turné odjíždí za svojí manželkou. Chtělo by to trochu víc rokenrolu do života.“

Jonah vlezl do auta a smetl stranou obaly od jídla a plechovky, které se válely na podlaze. Zabouchl dveře a stáhl okýnko. V deset ráno se už teplota vyšplhala na pětadvacet stupňů a on mířil na jih v dodávce, jejíž klimatizace fungovala pouze na bázi průvanu.

„Jak dlouho se tam zdržíš?“ zajímal se Stín.

„Dva týdny, možná tři. Lily musí zůstat ještě pár dnů na vykopávkách a pak zvedneme kotvy. Nic nás nehoní.“

„To zní lákavě. Tak Yoko pozdravuj.“

„Vždyť přece dobře víš, že Beatles se rozpadli jenom proto, že nedokázali žít ve společném svazku s Led Zeppelin.“

Oba se usmívali, ale za jejich žertováním se skrývala krutější skutečnost. Nikdo z nich nevěděl, zda ještě někdy vyjedou na turné. Hráli spolu už deset let, takový malý zázrak, ale šlo to stále hůř. Každá nová skladba znamenala těžký porod, každé nové turné bylo náročnější než předchozí. Vydařených koncertů, takových, po kterých odcházeli z pódia s božskými pocity, stále ubývalo, zato je každou noc čekalo bydlení v příšerných hotelech.

Teď nebyl čas to řešit. Ťukli si okýnkem pěstmi o sebe. Jonah se pomodlil k bohu Jižního Peckhamu a nastartoval.

„Tak čau.“

Stín ho odmávl láhví piva. „Šťastnou cestu do pekel.“

Jonah už toho najezdil tolik, že měl pocit, že ani taková dálka s ním nehne. Ale tohle bylo něco jiného. V cíli ho nečekal další upocený klub a uspěchaná zvuková zkouška. Čekala ho Lily. Jakmile si na ni vzpomněl, začala ho pohánět netrpělivost. Kilometrovník zjevně nestíhal.

Z pruské roviny se terén na stovkách kilometrů postupně zvedal, až Jonah spatřil na obzoru zasněžené alpské vrcholy. V hlubokém stínu hor přešel do Rakouska, potom do Itálie. V motorestu hned za Brennerským průsmykem zhltnul sendvič, zapil jej colou, pak si naplnil plíce horským vzduchem a spěchal zase k dodávce. Musel dojet až k podrážce italské holínky a ještě za sebou neměl ani polovinu cesty.

Zabzučel mu mobil. Odpoutal zrak ze silnice, aby si přečetl textovku.

Jed' opatrně, ale neflákej se. Potřebuju tě tady. {o} L

Přemýšlel, co tím myslí. Držel volant jednou rukou a palcem vyfukal odpověď.

Jsem na cestě. Je všechno OK?

Za chvílku přišla odpověď.

V pohodě. Nemůžu se dočkat, až budu zase s tebou. {o} L

Nedaleko Florencie se znovu najedl, pak se pár hodin prospal na odstavném parkovišti pro nákladáky poblíž Říma a snídal před Neapolí, zatímco vycházející slunce laskalo vrchol Vesuvu. Potom znovu nadešla hornatá oblast a za ní prudký sestup do Sibari. Před ním se rozprostírala rovina obklopená horami a mlhou, v dálce probleskovalo modré moře. Před devátou hodinou vjel do letoviska Laggi di Sibari a naposledy vypnul motor.

Kdysi dávno byla Sybaris synonymem požitkářství. Po pětadvaceti stolecích po ní zbyl jen přemrštěně okázalý přístavní komplex s hotely a kondominií vybudovanými na dlouhých výběžcích sahajících do umělé laguny. Starověké město smetl čas a to moderní postupně podléhalo tradiční italské nedbalosti. Z bílých fasád domů se drolila omítka, některým scházely okenice. Koše přetékalý odpadky, které se válely i po ulicích. Lodě vypadaly docela dobře, ale možná jen proto, že tudy pouze projížděly.

Lilyina archeologická skupina měla rezervované pokoje v tříhvězdičkovém hotelu skoro až na konci nábřeží. Nebylo to místo, kde by člověk chtěl trávit dovolenou, ale pořád lepší než stan. Od recepční, která nemluvila anglicky, zato byla samý úsměv, Jonah vyrozuměl, že archeologové už vyrazili do terénu.

Pocítil lehké zklamání. Představa, že zastihne Lily u snídaně, ho poháněla už od Neapole. Pocit se ještě zhoršil, když ho recepční pustila do jejího pokoje. Našel tu všechny Lilyiny věci: oblečení poházené na židlič, na prádelníku vyrovnaná řada knížek hned vedle lahvičky parfému, na stole otevřený laptop, z plavek přehozených přes zábradlí balkonu ještě kapala voda z Lilyiny ranní plavecké rozcvičky. Bylo tu všechno, jen ona ne.

Bezmyšlenkovitě se posadil na postel a skopl z nohou boty. Toužil po ní hrozně moc, ale z posledních osmačtyřiceti hodin spal jenom šest a víčka měl jako z olova. Lehl si a zabořil obličej do polštáře, aby cítil její vůni.
Hrozně moc.

Jen půlhodinku. Pak se vydá za ní.

T ř í

A kdybys plul na lodi, zdali pak bys činil domněnky, má-li se kormidlo stáčet dovnitř či ven, a pro svou nevědomost by ses mátl, či bys to odevzdal kormidelníku a sám bys byl v klidu?

Platón: *Alkybiadés*

Filozof Hérakleidés údajně řekl, že nevstoupíš dvakrát do téže řeky. Svět je v neustálém pohybu, všechno plyne. Jedinou jistotou je, že nic není pevně dané. Proud, v němž smočíš prst, není týž, do kterého se ponoříš. A ani ty nejsi stejný.

Lod' není zrovna nejvhodnější místo k četbě Hérakleida, ze kterého se mi bouří žaludek i za běžných okolností. Tady už jeho řeka dospěla do moře a moře představuje celý svět. Všechno je v pohybu. Posádka kmitá, aby zkrotila loď, plachty pleskají, lana se napínají, paluba se zvedá a zase klesá, slova odtékají a nekonečné vlny ohýbají obzor. To není správné místo k hledání pravdy.

Nacházíme se den plavby od Peiraiea a plujeme slušnou rychlostí. Kolem nás se šinou nachová horstva Peloponnésu. Slunce prosvítá tenkou plachtou, na níž rýsuje spleť lanoví. Pro vazby a vratiráhna tvoří na plachtě pravidelnou osnovu, překreslenou oblouky a diagonálami spouští, stěhů, ráhnových otěží a úponů. Matematická nádhera.

Ujistil jsem se, že mě nikdo nevidí, vyndal jsem Agathónovo psaní a vyhladil je svítkem, který jsem držel v ruce.

PÝTHAGOREJSKÝ UČITEL VLASTNÍ VĚDECKÉ POJEDNÁNÍ, KTERÉ JE OCHOTNÝ PRODAT, ALE POŽADUJE ZA NĚ STO DRACHEM. MŮŽEŠ MI POSLAT PENÍZE – ANEBU JEŠTĚ LÉPE PŘIVÉZT JE S SEBOU?

BUDU SE MODLIT, AŽ PŘIJEDEŠ. NAUČIL JSEM SE MNOHÉMU, CO NEMOHU SVĚŘIT TOMUTO PSANÍ. LECCOS Z TOHO TĚ URČITĚ OHROMÍ. AVŠAK ITÁLIE JE ZVLÁŠTNÍ MÍSTO, PLNÉ DIVŮ A NEBEZPEČÍ. TA TAJEMSTVÍ NEMOHU TADY NIKOMU SVĚŘIT.

PŘEBÝVAL JSEM U DIMA V THURIDĚ, ALE BUDU TĚ OČEKÁVAT V TARÁSU. SPŘÁTELIL JSEM SE TAM S PÁR LIDMI A BYL BYCH RÁD, KDYBYS JE TAKÉ POZNAL.

Agathón. Ze všech Sókratových žáků zářila jeho hvězda nejoslavnivěji. Když jsme se po popravě rozptýlili, bydleli jsme a studovali nějakou dobu společně v Megaře. Měl jsem na něj pětiletý náskok, a přesto jsem mu nestačil. Postupoval jsem křivolakou stezkou jako osel, kdežto on našlapoval sebejistě, výšiny zdolával mohutnými skoky jako horská koza a ani jednou nezakolísal, protože se neohlížel dolů. Byl to Agathón, kdo nás deset let vodil od města k městu a od ostrova k ostrovu s cílem najít nějakého učitele, kterého předcházela dobrá pověst, a byl to opět Agathón, kdo první ztratil zájem, když jsme ho našli. Agathón, který chtěl víc a víc; Agathón, k němuž se jako prvnímu donesly zvěsti, že odpovědi, po nichž se pídíme, bychom snad mohli najít v Itálii.

Padl na mě stín a s ním závan parfému z narcisů. Zvedl jsem zrak a přimhouřil oči, protože loď se natočila a slunce žhnulo nad okrajem plachty. Až do téhle chvíle jsem se sofistovi vyhýbal. Měl lůžko v kabině s důstojníky a cechovními kupci, kdežto já jsem spal s ostatními cestujícími. Jakmile jsem zahlédl, že se blíží, zamířil jsem na zád' k latríně; když kráčel k latríně, já se odebral dolů do kuchyně vyžebrať od lodního kuchaře kousek chleba. I v dřevěném žaláři o délce třiceti metrů lze najít způsoby, jak se někomu vyhnout.

Ale když člověka zaženou do úzkých, nemá kam utéct. Zastrčil jsem dopis do Hérakleida, ale tak rychlý, aby to nezaznamenal, jsem nebyl.

„Co to čteš?“

„Hérakleida.“

„Co hlásá?“

„Tvrdí, že moře je paradoxní. Je současně dobré i zlé.“

„Dobré pro ryby, zlé pro lidi.“ Eufemos pohlédl k mořské hladině. „Doufám, že neskončíme mezi rybami. Víš, mám o kapitánovi jisté pochybnosti.“

Nechtěl jsem to vědět. Nechtěl jsem si s ním povídat. Eufemos se opatrně složil a se zkříženýma nohama usedl vedle mě na palubu. Vůně narcisů zesílila.

„Kdybys chtěl něco jiného na čtení, milerád ti něco půjčím. Sám jsem vytvořil takový malý spisek, možná ho znáš – *O ctnosti*.“

„Neslyšel jsi nikdy výraz: Piš o tom, co znáš?“

Současně se ušklíbl i zasmál, avšak jedno s druhým nešlo příliš dohro-

mady. „Velmi pohotové. Víš, viděl jsem tě na isthmických hrách, kde jsi vybojoval zápasnický titul. Tam jsi projevoval stejnou pohotovost.“

Přijal jsem jeho pochvalu přikývnutím.

„Říkali mi, že ses znal se Sókratem.“

Oni mu říkali. To *oni* vždycky: lidé jako Filébos, kteří pomlouvají a klevetí a zaměňují to za znalosti.

„To je dávno.“

„Jaký byl?“

Poposedl jsem. „Nejmoudřejší člověk, jaký kdy žil.“

„Každý to o něm říká.“

„Teď, kdy je bezpečně po smrti.“

„Mě by zajímalo, jaký byl *doopravdy*.“

Neodpověděl jsem. Nedovedu vystihnout Sókrata, stejně jako nedovedu popsat povrch slunce. I když přimhouřím oči, nemohu na něj pro bolest pohlédnout.

„Co tě vede do Itálie?“ zeptal jsem se.

To, jak jsem změnil téma, u něj vyvolalo další úsměv. Měl je připravené pro každou příležitost. „Athény už mě nudily. Dostal jsem lepší nabídku.“

Čekal, jestli se chytnu na návnadu. Když jsem mlčel, i tak pokračoval.

„Mírím na Sicílii. Tyran ze Syrakús na sebe rád pohlíží jako na patrona uměň. Zaplatí nejvyšší cenu každému, kdo se připojí k jeho dvoru. Zejména někomu s takovými schopnostmi, jaké mám já.“

„To jsou které?“

„Učím ctnostem, podobně jako tvůj Sókratés. Ostatně jsem si jist, že to velmi dobře víš.“ Podezíravě si mě přeměřil, jako ostražitý pes, kterého někdo právě zatahal za ocas.

„Jsi v tom dobrý?“

Odpověděl bez váhání: „Nejlepší. Ctnosti jsou moje zboží a já je vyučuji lépe a rychleji než kdokoli jiný v oboru. Pokud přijdeš na mou přednášku, už po prvním dnu budeš odcházet jako lepší člověk, než jakým jsi byl, když jsi přišel. Druhý den budeš lepší než den předtím. A budeš lepší a lepší s každým nadcházejícím dnem.“

Předstíral jsem, že to na mě udělalo dojem, třebaže šlo zcela jistě jen o dobře nacvičené zvanění. „Dá se ctnosti skutečně naučit? Vždycky jsem si myslel, že musí být nedílnou součástí povahy člověka.“

„Jistěže je nedílná. Jenže zavřená uvnitř je k ničemu. Potřebuješ učitele jako já, který ji vyprostí a trochu nablýská.“

„A ty si myslíš,“ nadhodil jsem, „že samozvaný učitel ctností nemůže udělat nic lepšího než zaprodat se tyranovi?“

Bylo to ode mě neomalené, ale viděl jsem už tolik podobných typů napařovat se na agoře a v gymnasionech, že jsem s nimi dávno ztratil trpělivost. Chtěl jsem, aby odešel. Avšak Eufemos měl pohotově další úsměv: shovívavý a jen nepatrně zklamaný.

„Řekl bych, že sofista, který učí, jak se stát lepším, jen samé slušné lidi, by marnil své nadání. Mnohem přínosnější je pokusit se udělat ze špatného člověka dobrého. Kupříkladu tvému strýci by se něco z mé výuky mohlo hodit.“

Mému strýci. Před patnácti lety vedl povstání, které svrhlo demokratickou vládu a vydalo Athény do rukou našemu úhlavnímu nepříteli, Spartě. Jeho vojenská vláda nepřetržovala ani rok, přesto dost na to, aby krev všech těch, jež zavraždil a mučil, zanechala nesmazatelnou stopu. Není to epizoda, na kterou by mohla být pyšná rodina, jež odvozuje svůj původ od zákonodárce Solóna.

Sroloval jsem svitek, zvedl jsem se a odkráčel. Tedy přesně řečeno odploužil jsem se po kymácející se palubě, snažil se nespadnout do vody a plácl jsem sebou asi o tři metry dál vedle hromady svinutého lana.

Nikdy není radno pouštět se do debaty se sofistou.

Ten večer obloha na obzoru krvavě zrudla a zafoukal studený vítr. Vytáhl jsem z váčku kámen proti ztroskotání od bratra a obracel jsem ho v prstech, zatímco jsem vyhlížel na moře, které získalo temnou barvu vína. Cosi nezřetelného v dálce vyvstávalo z křivky vln.

„Není to plachta?“ Eufemův hlas pištěl znepokojením. „Slyšel jsem, že tady v těch končinách se vyskytují piráti. Možná bychom neměli plout tak blízko.“

K zábradlí vedle mě přistoupil kapitán.

„Žádní piráti,“ prohlásil.

„To se mi ulevilo.“

„Je to tlama pekel.“ Zachechtal se a přihnul si z amfory, kterou držel v ruce. Ve větru prásklo uvolněné lano a Eufemos doslova povyskočil.

Kapitán se znovu zasmál. „To je mys Tainaron,“ vysvětloval. „Tamtudy sestoupil Orfeus do podsvětí.“

Zíral jsem do soumraku. Teď, když už jsem to věděl, mi bylo jasné, že je to jen výběžek pevniny, úbočí kopce zahalené v namodralé mlze. Ale nepřestával mě fascinovat. *Tak tady to je*, našeptával mi hlas vznětlivosti. Jes-

kyně, kudy Orfeus sestoupil do Hádu, aby tam hrou na lyru okouzlid bohy a přiměl je vrátit mu jeho ženu.

A hlas rozumu na to namítal: *Je to jen nesmysl z pověstí.* Ani to mě nepřimělo odtrhnout zrak, kterým jsem pátral po svahu ve snaze najít temný vstup do jeskyně. Místo něj jsem však viděl jen mžítka před očima.

Pokradmu jsem pohlédl na Eufema. Dokonce i on působil méně sebejistě než obvykle.

„Znamená to, že už jsme blízko našeho cíle?“ zeptal se s nadějí v hlase.

„Tam je konečný cíl nás všech.“

„Tak jsem to zrovna...“

Kapitán zahrozil amforou k výběžku, který se už ztrácel v temnotě, a pak ji upustil do vody. Vlny ji pohltily.

„Jestli jsme blízko, to vědí jen bohové.“

Naše loď se jmenovala *Kallistó*, jako ta mořská nymfa. Ten, kdo ji tak nazval, musel být buď nevyhlášený optimista, nebo slepec, protože nic na jejím bachratém, účelově konstruovaném trupu nepřipomínalo nymfu. Na vlnách netančila, nýbrž se v nich kolébala. Potřebovala vichřici, aby ji přiměla k pohybu rychlejšímu než ploužení, a při každém náznaku vlny sebou zmítala tak divoce, že jsem se bál, aby nás všechny nevyklopila do moře. Pokaždé v noci jsem ležel, naslouchal skřípotu lodi a představoval jsem si, jak prkna praskají a dovnitř se hrne voda. Každou noc mě sužoval můj trvalý sen, jak se topím.

Moře mě nepřestávalo děsit. Básníkům, kteří píšou o nebezpečí a mukách, však uniká to, že i děsivé věci mohou být naprosto jednotvárné. Trójská válka trvala deset let: lze pochopit, proč z ní Homéros popsal jen pár týdnů.

Za dnů jsem si četl. Četl jsem Hérodota a Thúkýdida, Pittaka a Simónida. Prokousal jsem se Hérakleidem, aniž bych ho hodil do moře. A když mi došla četba, pustil jsem se do Eufema. Nechal mi svůj svítek na lůžku ten večer, kdy jsme spolu mluvili.

Snažil jsem se, aby mě při čtení nepřistihl. Ale byl jako pes, který má neklamný čich na vlastní výkaly. Dopřál mi půl hodiny – pak jsem za sebou zacítil vůni narcisů.

„Vidím, že ses pustil do mého pojednání.“

Trapně vyčkával, jestli přijde pochvala a jestli přijde nevyhnutelně. Nechal jsem ho čekat.

„Tak co?“ zeptal se konečně.

„Jmenuje se to *O ctnosti*.“

„No a?“

„Ale v tom spisku tvrdíš, že žádná ctnost neexistuje.“ Odvítel jsem svitek. „*Příroda nám ukládá jediný zákon: život a smrt. Život pramení z toho, co nám pomáhá, smrt z toho, co nám brání. Příroda nás tak vyzývá, abychom si sami pomohli, a chceme-li žít, oddali se rozkoši.* To mi připomíná Hérakleida.“

„Děkuji.“

„Ale ne v tom dobrém slova smyslu. Je-li jediným zákonem sobectví, jak může být člověk dobrý?“

Vítězoslavně se rozzářil. „Nemůže. K tomu právě mířím. Jediné, co nám zbývá, je reagovat na okolnosti v souladu s přírodou. Ta nám poskytuje jedinou pravdu, a to – přežít.“

Cítil jsem, jak se ve mně vaří krev, zvýšil jsem hlas. Sókratés, který mě možná s překvapeným zalíbením sledoval od bran Hádu, si mě celý čas dobíral, že nemám tu správnou vznětlivost pro debaty. Ne že by si byl vedl lépe, když pak stanul před soudem.

„Pokud nic takového jako ctnost neexistuje, jak můžeš tvrdit, že učíš druhé, jak být dobrý?“

„To záleží na tom, co si pod tím pojmem představuješ.“

„Ne, tak to není.“ Skočil jsem mu na návnadu, nemohl jsem si pomoci. „Pokud se na definici toho pojmu neshodneme, pokud závisí na vlastních zájmech každého jednotlivce, co chceš lidi učit?“

„Ty předpokládáš, že existuje jakési dané množství *dobrot*, kterým můžeme každého člověka poměřovat na stupnici od jedné do deseti. Já tvrdím, že měřítkem je sám *člověk* a dobrota je pouhá vlastnost. Člověk není dobrý *sám o sobě*. Je dobrý *na něco*.“

„Ale podle takové logiky může být i zloděj dobrý, pokud je dobrý v krazení cizích věcí.“

„Tak je to dobrý zloděj,“ souhlasil Eufemos.

„Ale ne dobrý člověk.“

„Klidně by mohl být.“ Sofistovým trikem je nikdy neztratit trpělivost, vždycky si zachovat úsměv. „Vzpomeň si, že jsme se shodli, že příroda člověku uzákonila, aby se věnoval naplňování svých tužeb.“

„Já jsem se na ničem neshodl.“

„Tedy k tomu, aby se člověk stal dobrým, musí být dobrý v tom, jak získat, co chce. Dobrý zloděj je dobrý v tom, že umí získat, co chce. Tím pádem je to dobrý člověk.“

„A ctnost s tím nijak nesouvisí?“

„Jistěže souvisí. Je zásadní.“

Podezíravě jsem si ho změřil. „A to jak?“

„V tom, k čemu se chceš dobrat, musíš postupovat podle pravidel, která ti stanoví společnost. Člověk se špatnou pověstí se nedostane nikdy tak daleko jako člověk proslulý svou příkladnou morálkou. Pokud bude každý vědět, že tenhle člověk krade, zavřou ho a už nebude dobrý ani jako zloděj.“

Z jeho ďábelské amorálnosti se mi dělalo snad ještě hůř než z pobytu na lodi. V jeho pojetí bylo zlo dobré, a čím horší, tím lépe.

„Tak tohle tedy učíš svoje žáky? Jak budit zdání dobrého člověka, bez ohledu na skutečnost?“

„Zdání je skutečnost – a žádný z mých zákazníků si ještě nestěžoval.“ Uchechl se. „Učím je, jak být dobrý v tom, aby získali, co chtějí. Jak používat slova, aby ovlivnili poroty a zákonodárce. Jak přizpůsobit argumentaci k dosažení vítězství. Jak okouzlit přátele a příbuzné své nastávající. V případě, že to nefunguje, učím dokonce bojová umění.“

Cukalo mi v pažích, abych mu ukázal, co je to bojové umění. Nějakým způsobem se mu podařilo vyrazit mi z ruky všechny ostatní zbraně.

„Existuje vůbec něco, co nesvedeš?“

Nepochopil sarkasmus a nadmul hrud'. Sklonil hlavu na stranu a zamnul si bradu, jak se zamyslel nad bezbřehostí svých dovedností. Pak s rozpačitým úsměvem ukázal bradou k moři.

„Neumím plavat.“

Bylo by snadné odbýt Eufema jako šejdíře skrz naskrz. To si však nezaslouží. Domnívám se, že tomu, co hlásá, upřímně věří, onomu světu proměn, svárů a hamižnosti, který ovládají pouze osobní zájmy. Při naprosté amorálnosti jde o filozoficky propracovaný postoj – a popravdě, je to víc, než mohu nabídnout já.

Raději bych se vrhl přes palubu, než abych přiznal Eufemovi filozofickou převahu.

Nejde jen o to, že ho nemůžu vystát. Jeho učení mě uráží. Působí tak přesvědčivě, téměř rozumně, ale nevysvětluje nic jiného než sebe samé. Nedomkáže zahrnout věci, o nichž víme, že jsou správné a dobré. Úchvatný pocit, když pomůžeme neznámému v nesnázích, a nádheru západu slunce nad mysem Sounion. Sílu vojáka vlekoucího zraněného spolubojovníka z krvavého boje po nezdařené zteči. Rozbušené srdce, když u dveří zaslechne přítel.

Nechci žít ve světě, v němž vládnou Eufemova surová omezení. Tomu světu schází láska a krása. Chybí v něm naděje na zlepšení.

Chťt, aby se něco stalo pravdou, není intelektuálně konzistentní postoj.

Jsme na moři už osmý den a já bych hrozně rád ohlásil, že s koncem cesty jsme si s Eufemem prostřednictvím diskuse vyjasnili naše názorové rozdíly a uzavřeli pevné přátelství. Kdybych byl Sókratés, přesně k tomu by určitě došlo. Jenže já s každým dalším dnem nacházím něco nového, co je mi odporne. Vlastně, jak jsem si uvědomil jednoho večera, když jsem ze zádi pozoroval moře, bych klidně snesl i dvakrát tak dlouhou plavbu na této lodi, kdybych se mohl Eufema zbavit.

Připouštím, že jsem byl spokojený. Nejnebezpečnější část plavby, úsek otevřeného moře mezi Korfu a Itálií, jsme absolvovali během jediného dne a noci na klidné hladině a za příznivého větru. Jakmile jsme za svítání spatřili před přídíl italské pobřeží, polil jsem lodní oltář čiší vína a poděkoval bohům za bezpečnou plavbu. To nejhorší jsme už jistě měli za sebou.

Byl to zbytečný vrtoch, nepromluvil jsem u toho ani slovo. Ale bohové znají způsoby, jak naslouchat našim duším. Pod trupem lodi pleskaly vlny a šeptem předávaly moje myšlenky do nejledovějších hlubin, kde si je bohové vyslechli. A zasmáli se jim.

Obepluli jsme mys a zamiřili k přístavu Tarás, naší první zastávce, kde čekal Agathón. Nezdálo se, že bohové mají naspěch, aby mě tam vyloдили. Od okamžiku, kdy jsme vpluli do zátoky, odumřel ve vzduchu kolem nás veškerý život. Vedro na nás padlo jako deka, v chabém větru jsme se stěží ploužili. Z lodi se vypařoval pach dřeva a dehtu a olivový olej vzkypěl v nádobách, takže všechno bylo na dotek mastné.

Posadil jsem se do stínu plachty a sledoval ubíhající pobřeží. Dospěl jsem v čase, kdy imperiální domyšlivost Athén znovu a už nadobro ztroskotala na vlastní aroganci, takže jsem nikdy nemusel bojovat za hranicemi. Blížila se mi čtyřicítka a nejdleší cesta, kterou jsem dosud podnikl, mě vedla do Olympie, na hry. Pozoroval jsem pobřeží, vylidněné pláže a husté lesy svírající břehy. Přemýšlel jsem o Agathónově dopisu.

Itálie je zvláštní místo, plné divů a nebezpečí.

Vzduch se zachvěl. Zvedl se vánek a ochladil mi zpocenou šíji. Najednou se zdálo, že den potemněl. Plachta se vzdula a pleskala napjatá. Vzduch získal křemennou příchut, což zvěstovalo déšť.

Ten večer padla noc rychle. Eufemos vyšel na palubu a pohlédl k obloze.

„Nejsou vidět hvězdy.“ Obrátil se ke kapitánovi. „Myslíš, že je to zlé znamení?“

Zdálo se, že kapitán je střízlivý. *To* je zlé znamení, napadlo mě. „Není důvod k obavám.“

„Neměli bychom na noc zakotvit blíž u pevniny?“ nedal se odbýt Eufemos. „Nebylo by to bezpečnější?“

Kapitán sklopil hlavu a odplivl si do vody. „Vane nepříznivý vítr. Když se přiblížíme, nažene nás na břeh.“

Zvedaly se vlny. Loď nebyla nikdy klidná, ale teď se vzpínala a klesala jako kuň v poklusu. Sáhl jsem do váčku pro kámen proti ztroskotání a začal jsem jej mnout mezi prsty. Byl hladký jako sklo. Docela by mě zajímalo, kolik dalších úzkostných rukou jej na jiných cestách takhle ohladilo. Logika mi říkala, že když jej teď držím v ruce já, asi jim pomohl.

Jen nevím, dá-li se uplatňovat logika na oblázek zachraňující život.

Kapitán poplácal Eufema po zádech. „Do Tarásu už to musí být jen pár mil. Kdybychom chtěli na noc zastavit, nenajdeme bezpečné kotviště.“

Napínal jsem zrak přes lodní bok a doufal, že v temnotě zahlédnu pevninu. Věděl jsem, že tam musí být. Ale nezpozoroval jsem žádná světla a měsíc se mraky neprodral. Jedinou září na celém světě vydávala malá prskající olejová lampa na střeše lodní kabiny, kam dva námořníci přišli právě na pomoc kormidelníkovi, který se vši silou snažil udržet směrové veslo v rovné pozici.

Jak vědí, kam plout, když nevidí pevninu ani hvězdy?

Prudce se rozpršelo. Vlny se přelévaly přes palubu, chňapaly mi po nohou, až mě srazily na kolena. Kolem mě vládl zmatek, další útržek světa zachváceného svárem. Pokaždé když jsem se pohnul, loď dělala všechno pro to, aby mě porazila, zmítajíc se jako titán usilující zbavit se okovů. V lanoví řval vítr. Ze zádi jsem slyšel kapitána, jak huláká na kormidelníka, s nímž se společně opíral do směrového vesla. Oblohu rozťal blesk. O chvíli později mu odpovědělo zahřmění, které všechno přehlušilo, takže vítr, bouře i moře jako by řádily v oněmělém tichu.

A pak to ustalo.

Loď zasténala a silně se otřásla. Sletěli jsme na palubu jako listí ze stromu. Lampa se vylila a zhasla. Seshora jsem zaslechl zavřísknutí a pak buchot a řinčení. V naprosté tmě udeřilo do lodi s hlasitým rachotem cosi obrovského a nemilosrdného, co se zhouplo vzduchem a přimáčklo mě k palubě. Mlátil jsem sebou, ale jinak jsem se nemohl pohnout. Mám snad rozdrčené nohy?

Chtěl jsem zůstat nehybně ležet, ale v tomhle běsnění nemohlo nic zůstat nehybné. Přes palubu se přelila vlna a pleskla mě do obličeje. Pálily mě oči, ústa jsem měl plná slané vody. Snažil jsem se ji vyplivnout, ale přihnala se další vlna a donutila mě ji polknout.

Tak se uskutečňoval můj sen o tom, jak se topím. Natáhl jsem ruku a hmatl v tom chaosu po čemkoli, čeho bych se zachytil. Všechno, čeho jsem dotkl, vířilo. Voda a vzduch mi proudily mezi prsty. Vztekal jsem se nad tou nespravedlností, že vlny i vítr mi mohou zasazovat rány jako kamenem, avšak rozplynou se, jakmile se je pokusím zachytit.

Ze tmy se cosi připlazilo a obtočilo se mi kolem zápěstí. Snažil jsem se to setřást, ale do kůže se mi zabořily silné prsty.

„Jdeme ke dnu,“ křičel námořník.

Vlekl mě po svažující se palubě. Cosi ze mě sklouzlo a já viděl, že to nebyl stěžeň, co na mě spadlo, ale plachta, jejíž nacucané plátno mě zavalilo. Vstal jsem a vlekl se vpřed. Čím výš jsem šplhal, tím usilovněji jako by se mě paluba snažila srazit zpátky.

Vycítil jsem, že jsme se ocitli na kraji lodi, který teď trčel vzhůru ostře jako břitva, a natáhl jsem ruku k zábradlí. Nebylo tam, ale podařilo se mi zachytit se za okraj trupu právě ve chvíli, kdy se z boku přivalila další vlna.

Z vody kdosi zoufale křičel o pomoc. Nechápu, jak jsem to v té bouři zaslechl – možná nějakým úskokem větru nebo ozvěnou od vln –, ale na chvíli to zaznělo tak zřetelně, jako by se tonoucí nacházel vedle mě. Eufemos.

Vybavil se mi útržek hovoru. Moje sarkastická otázka: *Existuje vůbec něco, co nesvedeš?* A jeho odzbrojující odpověď.

Neumím plavat.

Tohle už jsem zažil. Skočil jsem z lodi a ponořil se do svého snu.

Čtyři

Sibari, Itálie, současnost

Zdálo se mu o moři, ale vytratilo se v té chvíli, co se probudil. Ležel na posteli a rozpomínal se, kde je. Hotelovou příkrývku měl omotanou kolem těla, sklenička s vodou spadla z nočního stolku a vylila se na podlahu. Tohle že udělal? Připadalo mu, že nespal déle než pět minut.

Škvírou v závěsech vnikalo dovnitř oslnivé světlo. V pokoji panovala výheň. Dveře byly otevřené.

„Lily?“

Ve dveřích stál snědý šlachovitý muž a v ruce třímal francouzský klíč. Měl na sobě přiléhavé polo tričko s lacostovským krokodýlem na prsou a značkové džínsy.

Jonah se posadil. Měl pocit, že má místo očí kamínky a že mu do hlavy někdo vměstnal desetitunové závaží.

„Přejete si?“

„Koupelna.“ Neznámý dvakrát zakroutil francouzákem ve vzduchu a ukázal na dveře koupelny. „Kvůli sprcha. Chce po mně ji opravit.“

„Aha.“ Mozek se mu ještě ani nezačal probouzet. „Nemohl byste přijít později?“

Muž mu věnoval netečný pohled. Jonah nevěděl proč, ale znepokojil ho tím, cítil se bezbranný. Švihem vyskočil z postele a zůstal před návštěvníkem stát.

„Později přijdu.“

„Počkejte,“ zastavil ho Jonah. „Kdo vás o to požádal? Lily? Ta žena, co tu bydlí? Je tady?“

Ten člověk jen pokrčil rameny. Pohodil klíčem a biceps v krátkém rukávu se mu napjal, když jej zase hravě chytil.

„Později přijdu.“

Dveře se za ním hlasitě přibouchly a ten zvuk dozníval celým hotelem, dokud jej nepřehlušil cvakot zahradních rozprašovačů rotujících pod okny. Kolik může být hodin?

Lilyin budík spadl na zem se skleničkou. Otočil ho a trhl sebou. Za deset minut půl třetí. Jak to, že spal tak dlouho?

Ten člověk sice řekl, že přišel opravit sprchu, ale Jonah ji i tak vyzkoušel. Vytryskla z ní rovným prudkým proudem vroucí voda. Jonah odtočil kohoutek co nejvíc se studenou vodou a snažil se v sobě vykřesat trochu adrenalinu. Dosáhl jen toho, že ho rozbolela hlava, ale přece jen se mu v ní trochu rozjasnilo.

Mohl by na Lily počkat, každou chvíli se vrátí, tím si byl jistý. Jenže v hotelu chcípl pes a on byl netrpělivý. Posledních šest týdnů strávil naložený v klubech, hotelech a dodávkách – prožil léto po nocích. Toužil po denním světle a čerstvém vzduchu. Toužil po ní. A tak se rozhodl, že se projde.

V plastovém křesle v hale našel sedět instalatéra. Díval se na televizi, která běžela nad recepčním pultem čtyřicet hodin denně. S úšklebkem sledoval Jonaha, jak kráčí ke dveřím.

„Sprcha je v pořádku,“ houkl Jonah cestou na recepci. Úsměv, kterým mu odpověděla, svědčil o tom, že mu nerozuměla.

Krátkou chvíli mu připadalo, že venku není takové horko jako uvnitř. Jenže jakmile přidal do kroku, začal se z něho lít pot.

V srpnu ve tři hodiny odpoledne se většina Italů prozíravě uchýlila na lůžka. Hotelový komplex působil jako město duchů. Daleko v polích se mihotalo pár zemědělců. Jinak byl slyšet jen skřípot jeho kroků, jak rázoval po písčitém kraji silnice mezi dvěma řadami topolů.

Zaslechl hukot auta a ustoupil do vysoké trávy za krajnicí. I z dálky vůz zaplnil celou cestu, a jak se přibližoval, narůstal do nestvůrných rozměrů. Byl to hranatý obrovský mercedes, velký jako tank. Letmo zahlédl tónovaná okna a obrysy postav za nimi a vzduchová vlna ho skoro odhodila do příkopu. Auto přešlo. Oblak prachu, který zvířilo, se pomalu usazoval a lepil se mu na kůži.

Je dobré vědět, že ještě někdo má prachy.

Přes příkop ležela betonová deska. Na druhé straně stála v polích monumentální železná brána, působivě a bezúčelně odloučená. Nevěděl, zda šlo o závdavek na dům, který nebyl nikdy postaven, nebo o poslední pozůstatek zaniklého sídla. Stíny jejích sloupů mu na okamžik zaclonily slunce, když překračoval pomyslný práh; později si vybavoval prchavý závan chladu, přízračný výdech, a přemítal, co to vlastně překročil. O něco dál zahlédl auta zaparkovaná v poli kolem výkopu. Přidal do kroku.

* * *

Když poprvé potkal Lily, nalézal se ve třímetrové jámě. Už jen to, že se tam ocitl, byla taková náhoda, něco tak nepravděpodobného, že později začal věřit, že za to mohl osud. Chodil s jinou holkou, s Amy, studentkou archeologie z Prestonu, která měla absolvovat povinnou letní stáž na archeologickém průzkumu. Vybrala si kterési místo v Řecku. Praxi nevyžadovali, a tak Jonaha napadlo, že by si mohl za lacino užít sluníčka i Amy, a taky se přihlásil. Tři dny předtím, než měli odjet, si Amy všechno rozmyslela. Vykopávky, výuku i Jonaha. Zůstalo mu po ní tři sta liber v podobě nevratné zálohy, zlomené srdce a zpáteční letenka do Athén, rovněž nevratná. Neměl tolik peněz, aby si mohl dovolit nechat ji propadnout – vlastně neměl peníze ani na její zaplacení. A tak tedy jel.

Vzápětí toho litoval. Výzkum probíhal v zapadlém koutě Řecka a vedl jej profesor, kterému ležela víc na srdci jeho penze než projekt. Do skupiny patřili jen čtyři další účastníci, studenti z Oxfordu, kteří se všichni znali. Každé odpoledne, když nastalo takové vedro, že se nedalo kopat, se vyvalili na pláž, opalovali se a četli Evelynu Waugha. Jonah, kterému nečinnost nikdy nevyhovovala, vyrážel do hor nebo si daleko od pláže chodil zaplavat. Při společných večerích hodně pil a pak si studenty dobíral. Přijímali to v trapném, napjatém tichu a to ho o to víc provokovalo, aby v tom pokračoval. Kdyby si byl mohl změnit datum odletu, zmizel by odtamtud.

A potom přijela Lily. Neviděl ji přicházet. Zaslechl šum, ostatní odkládali nástroje a šli ji přivítat, ale on zůstal a dál oškraboval zeď, kterou dobýval ze země. První z ní spatřil okopané pohorky, když lezla do protějšího výkopu.

„Ty jsi prý rocková hvězda.“

Tak mu říkali ostatní. V oxfordském pojetí znamenala taková klasifikace urážku, třebaže zněla jako poklona. Ale nemluvila jako snob ze soukromé školy, jak očekával. V jejím hlase zaslechl drsné ostří, které se mu v mysli spojovalo s šerými horskými masivy, vypálenými vřesovišti a obydlím v severních končinách.

Zvedl k ní zrak. Světlé vlasy medového odstínu si stáhla do ohonu, na sobě měla opravdu krátké kraťasy a slaměný klobouk si posunula dozadu do týla. Průzračně modré oči se na něj smály.

„Richard povídal, že jsi náladový sráč.“ Zaklekla proti němu a špičkou lopatky začala zkoumat kameny. „Já jsem Lily.“

Víc toho neřekla, ale nějak to stačilo. A on tedy zůstal, zvědavý, co se bude dít dál.

* * *

První týden v Lilyině společnosti se Jonah dozvěděl zásadní věc: kdykoli archeolog zaboří rýč do země, říká se tomu výkop. Kdyby ten pojem neznal už předtím, snadno by se mu asi pletl s tím, co vidáme ve filmech z první světové války, s úzkým zákopem zpevněným výdřevou. Archeologické výkopy však mohou měřit od pár centimetrů až po několik metrů v takové šířce, v jaké se podaří. Zkrátka a dobře díry.

Teď už viděl okraj nejčerstvějšího výkopu, stupně vyhloubené v zemi a vedoucí dolů. Letní poklid narušoval hukot generátorů, ale on už na bolest hlavy zapomněl. Za chvíli tam bude.

Nahlédl dolů. Na tomto výzkumu bylo rušno, v hloubce pracovala ve dvojicích i trojicích snad dvacítká lidí, po centimetrech ometali, oškrabovali a stírali staletí. Většina lezla po čtyřech; jen pár se jich shromáždilo kolem stolu, nad nímž upínací šňůry přidržovaly zelený plátěný přístřešek.

Žádný z nich neměl na hlavě slaměný kovbojský klobouk.

Jonah sestoupil dolů. Jen na samém okraji výkopu nebo pod přístřeškem byl relativní chládek, jinak tu panovalo ještě větší horko než nahoře. Někteří z brigádníků na něj pohlédli s bezvýraznými náznaky úsměvů. Většinou to byli studenti, ale žádného neznal. Lily pořád nikde neviděl.

„Rocková hvězda se vrací. Měl jsi koncert ve Wembley?“

Zpod přístřešku vystoupil muž v růžové košili a bílém panamáku. Křepce přikročil k Jonahovi a podával mu ruku na uvítanou. I po šesti týdnech italského léta měl obličej stáleš bleďý jako smrtka. Navíc se leskl potem, takže připomínal voskovou figurínu. Jen rty mu trvale plály jasnou červení a dodávaly jeho obličejí aspoň nějaké zbarvení.

„Vítám tě ve ztraceném městě Sybaris,“ prohlásil. „Jakou jsi měl cestu?“

„Nazdar, Richarde.“ Jonah mu potřásl rukou a očima pátral za ním. „Je tu Lily?“

„Musela odjet do laboroky, máme tu dneska frmol, ale vrátí se každou chvíli. Dáš si něco k pití?“

Jonahovi došlo, že má ukrutnou žízeň. Jeden student mu podal láhev vody z chladicího boxu a Jonah si jí nejprve přejel přes čelo a pak ji do sebe obrátil. Skoro slyšel, jak v něm voda zasyčela.

Na povrchu byla půda natvrdo vyprahlá, ale tady dole v jámě měli pod nohama vlhko. Jonah si vzpomněl, jak mu Lily vyprávěla, že ono starobylé město spláchla potopa vyvolaná lidským přičiněním. Zajímalo by ho, jestli tohle byla ta voda, která zůstala dva a půl tisíce let spoutaná pod zemí.

„Jsmo blízko hladiny podzemní vody?“

„Už jsme pod.“ Richard ukázal na žluté trubky z plastu napojené na řadu bzučících pump, které vedly z výkopu. „Jsou v chodu čtyřicet hodin denně. Jestli vysadí, potká nás stejný osud jako původní obyvatelé.“

„Zdá se, že už k tomu nemáme daleko.“ V rohu výkopu se vytvořila louže tmavé vody, která šplouchala přes trosky vykopané zdi.

„Jedna z pump se dnes ráno porouchala. Měli jsme tu po kolena vody, než jsme ji opravili.“ Richard si nadzvedl klobouk, aby si otřel čelo, a odhalil tak zčuchané zpocené vlasy. „Dneska se to na nás fakt sypalo jedno za druhým.“

Přistoupila k nim vysoká dívka v kšiltovce s emblémem Edmonton Oilers a bez ohledu na Jonaha je přerušila: „Mohl by ses přijít na něco podívat, Richarde?“

„Jasně. Chvilíčku.“

Jonah zvedl zrak k okraji výkopu, ale Lily pořád nikde. „Zajdu za ní do laborcky.“

„Máš auto?“

„Je to daleko?“

„V tomhle příšerném vedru? Já tě tam odvezu, jen co to tady vyřeším. To bude momentík.“

Jonah by i tak šel nejradyji hned. Nemohlo to být daleko a on se tak moc na Lily těšil. Navíc měl divný pocit. I v pražícím slunci jako by se nad výkopem vznášela černá aura. Zdálo se, že se tady nikdo příliš nepředře a žádný předák je nepoháněl do práce. Brigádníci se shlukovali v malých skupinkách a ohlíželi se za sebe, jako by měli strach, že je Jonah uslyší. Jako by mluvili o něm.

Byl hrozně utahaný a bylo mu strašné horko. To člověk snadno začne být paranoidní. Nejspíš skutečně mluvili o něm. Po šesti týdnech vykopávek musí být každý, kdo se tady objeví zvenku, zajímavější než další lopatka prachu.

Netrpělivost zvítězila. Autem to půjde rychleji. Posadil se na plochou patu sloupu ve stínu stěny výkopu a vytáhl telefon.

Už jsem tady! Richard mě za chvíli zaveze do laborcky. Vydrž.

Odeslal textovku a čekal. Uplynuly dvě minuty, pak pět. Na druhé straně výkopu Richard s někým zaujatě mluvil mobilem a mračil se. Jonah sklouzl zrakem opět ke svému telefonu a čekal, kdy Lily odpoví.

Minuty plynuly.

P ě t

*Plavci, šťastnou já cestu vám po moři, po zemi přeji;
ztroskotancův zde, vězte to, míjíte hrob.*

Platón: *Epigram 15*

Z hlubokých důlků mě nepřestávaly sledovat dvě oči podobné černým hvězdám. Otáčely se za mnou, nepouštěly mě ze zřitele. Hodnotily mě.

„Co chceš?“ zeptal jsem se toho netvora.

Natáhla se ke mně růžová paže. Na jejím konci scházela ruka – končila mohutným zubatým pařátem. Zůstal jsem nehybně ležet. Kdybych se hnul, nejspíš by mě rozpoltil ve dvě.

Pařát se dotkl mého nosu a já sebou škulb. Oči zamrkaly. Krab ucukl klepetem a dal se ode mě pískem na útěk. Nebyl tak ohromný, jak se mi zdálo.

Měl jsem hroznou žízeň, skoro ve mně vyvolávala pocit, jako bych byl po smrti. Bolelo mě celé tělo. Připadal jsem si jako písek, který ležel příliš dlouho na slunci, takže pouhý závan větru mě rozfouká na atomy.

Rozhlédl jsem se a upoutaly mě barvy: zelené stromy, modrá obloha, bílý písek. Koutkem oka jsem zahlédl šplouchat zpěněné vlny. Krab zmizel.

Vstal jsem. Z hlavy mi sklouzl pletenec mořských řas. Na obloze ani mráček, stromy stály bez pohnutí, vlny lehce šuměly. Po bouři zůstal jediný důkaz – trosky vyvržené mořem na břeh. Mezi chaluhami, škeblemi a naplaveným dřevem jsem zahlédl kus provazu a ohnuté prkno, které mohlo pocházet z trupu lodě. A u nohou mi chrápal Eufemos roztažený na písku jako opilec.

Vzpomínky se mi vracely jako ze sna. Volání na moři. Moje paže, která ho objímá kolem hrudníku, až mi bylo jasné, že musím zahynout. Písek pod nohama. Nevěřil jsem, jak je těžký.

Otáčel jsem se kolem dokola a dělal si obrázek o našem novém světě. Pláž se stáčela k dlouhé zátoce roubené borovicemi a cypřiši. O kus dál ležel nakřivo na písčíně vrak *Kallistó* omývaný vlnami. Scházel jí stěžeň a v trupu měla rozeklanou puklinu. Do vody kolem z ní vytékal hnědý olivový olej. Kromě Eufema a mne nikde žádný další trosečník.

Povolil jsem pěst, kterou jsem měl stále sevřenou. Na dlani se mi zeleně zaleskl hladký a vlhký kámen proti ztroskotání. V nevěře jsem na něj zamžoural. To jsem ho opravdu svíral po celou dobu, co trvala bouře a co jsem se topil?

Klekl jsem si a zatřásl Eufemem, aby se probudil. Posadil se.

„Kde to jsme?“

„V Itálii.“ Neříkalo se to lehce.

Protřel si oči. V obličejí měl šmouhy zaschlé soli. „Myslel jsem, že jsem po smrti.“

„Potřebujeme vodu.“

Les rostl až k pláži, ale zdálo se mi, že o kus dál vidím mezi stromy mezeru. Zvedl jsem Eufema na nohy a kvůli rovnováze jsme se opírali jeden o druhého. Po tak dlouhé době na moři jsem se v písku potácel. Břicho jsem měl potlučené, jako bych právě vybojoval zápas. Cestou k hradbě stromů jsem dvakrát skoro upadl.

„Co je tohle?“

Podíval jsem se pod nohy a zastavil se. Bouřlivé vlnobití pláž vyhladilo, ale tady, hned za čarou přílivu, někdo písek porušil. Nebo spíš upravil. Řady bílých oblázků tu tvořily čtverec a doprostřed někdo nakreslil řadu geometrických obrazců. Tři čtverce, dva stejné a jeden o něco větší, sestavené tak, že jejich strany tvořily trojúhelník.

Eufemos se od obrazce odvrátil a mumlal něco jako „nečisté síly“. Vyloudilo to u mě skoro úsměv.

„To není žádné čarodějnictví,“ zasípěl jsem. „To je matematika. Nemůžeme být daleko od civilizace.“

Stezka nás vedla z pláže mezi stromy. Koberec z jehličí tlumil naše kroky a les pohltit hukot moře, takže jsme slyšeli jen šumění větříku ve větvích. Obstoupilo nás kouzelné ticho. Uvažoval jsem, kdo vytvořil ten průsek, kterým jsme šli. Že by stejní lidé, kteří nakreslili obrazce do písku?

Les vzdychl v závanu větru a ten k nám donesl něco jiného. Zvláštní hudbu, bludné tóny, jež postrádaly melodii, ale jako by zněly podle jakéhosi neznámého vzorce. Nehrála flétna ani lyra – vzduch rozechvíval hluboký zvuk zvonů.

Přidali jsme do kroku. Pěšina nakonec vyústila na mýtinu, kde les zadržoval oblouk kamenné zdi. V ohrazeném prostoru se vinula točitá štěrková cesta k malému chrámu kruhového půdorysu. Před ním stál oltář a ve předu – přímo uprostřed kruhového prostranství – zurčel do kamenné nádrže pramen.

Prošli jsme bránou, nevšímalí si točité cesty a namířili si to přímo k nádrži. Už už jsem ponořil ruce do vody, když mě Eufemos zadržel.

„Myslíš, že to není nebezpečné?“

Zarazil jsem se. Nejráději bych ho ignoroval, ponořil hlavu do toho jezírka a pil tak dlouho, až bych zapomněl, že existuje něco, čemu se říká žízeň. Ale měl pravdu. Byli jsme v podivné zemi, kde vládli podivní bohové. Co když tady platí nějaký zákaz?

Voda se temně leskla a vybízela mě, abych se napil. Znovu zazněla ta zvláštní hudba, teď o dost blíž. Rozhlédl jsem se.

Ať nad tímto místem bděl jakýkoli bůh, požadoval zvláštní oběti. Kolem se povalovaly dřevěné konstrukce, držící pohromadě silnými provazy, a připomínaly části nějakého obrovského stroje. V půdě byly vyhloubené mělké dolíky vysypané pískem a v nich jsem spatřil obrazce podobné těm, na něž jsme narazili na pláži. Z větve stromu viselo na provazech sedm kovových trubek rozdílné délky, narážely do sebe ve větru a tím vytvářely onu proměnlivou hudbu, kterou jsem zaslechl předtím. Z podstavce sledoval veškeré dění rohatý Bakchos. Voda mě však nepřestávala lákat.

„Co by se mohlo stát, kdybychom se napili?“

Náhle bez varování přilétlo cosi z lesa a udeřilo mě silně do hlavy. Jak jsem byl zesláblý, ztratil jsem rovnováhu a plácl jsem sebou do jezírka.

Eufemos po mně chňapl a vytáhl mě ven. Oklepal jsem se. Na zemi vedle mě leželo jablko a velký hnědý otlak přesně korespondoval s boulí, která mi vyrůstala na čele. Z okraje mýtiny za ochrannou zdí nás pozoroval jakýsi člověk.

Při pohledu na něj jsem sebou trhl. Byl to čahoun a vypadalo to, jako by si svou kulatou hlavu vypůjčil od někoho mnohem robustnějšího. Šedivé vlasy mu trčely do všech stran a měl v nich zamotané listí. Měl ho i na tunice, jako by v noci spal v lese. Nezdálo se, že by v sobě našel tolik sil, aby dokázal hodit jablko tak prudce.

„Dá se ta voda pít?“ zavolal na něj Eufemos.

Člověk zavrtěl hlavou.

„Potřebujeme vodu,“ zaskřehotal jsem.

Vypadal, že o tom přemýšlí. Velice rozvážně prošel kolem zdi k bráně a uklonil se. Kráčel točitou cestou, třikrát nás obkroužil, než konečně stanul uprostřed.

„Jsem Eurytos,“ prohlásil, jako by to mělo nějaký podstatný význam.

Vypadal jako vyhnanec nebo uprchlý otrok. Ale zřejmě nebyl úplně

nemajetný. Na krku se mu na kožené šňůrce houpala kulatá zlatá destička popsaná drobným písmem.

Zachytil jsem jeho pohled a došlo mi, že nevypadám o nic lépe. „Naše loď ztroskotala,“ zašeptal jsem. „Potřebujeme vodu.“

„Pojďte se mnou.“

Přiměl nás, abychom ho po cestě následovali zpátky k bráně, a po celou dobu si něco tiše mumlal. Větrná zvonkohra zůstala za námi, když jsme opusťili to místo a vkročili do lesa. Nešli jsme daleko a narazili jsme na mělký potůček proudící mezi topoly.

„Můžete pít.“

Poklekli jsme na břehu a hltali vodu jako psi. Málem jsem se znovu utopil. Eurytos stál opřený o strom a pozoroval nás.

„Pocházíte z Athén?“

Překvapeně jsem přisvědčil. Jak to poznal? To se zdejšími lesy potlouká tolik promáčených Athéňanů, že nás každý pozná na první pohled?

„Naše loď mířila do Tarásu,“ ozval se Eufemos. „Jak je to odsud daleko?“

„Devět mil.“

„Můžeš nás tam zavést?“

Změřil si nás od hlavy k patě. „Nejdřív si potřebujete odpočinout.“

Z toho, jak Eurytos vypadal, jsem čekal, že jeho obydlí nebude mít daleko k chalupě z mechu a větví, něčemu takovému, kam kentauři odnesli mladého Achillea a živili ho tam bobulemi. On ale bydlel v docela prostorném hospodářském stavení za lesem, hned vedle lánu obdělané půdy. Tolik jsem si stačil všimnout, než jsem padl do jeho překvapivě pohodlné postele.

Zamýšlel jsem se prospat jen pár hodin, ale když jsem se probudil, oknem pronikala dovnitř jemná oranžová záře zapadajícího slunce. Na stoličce leželo čisté oblečení. Eufemos se rozvaloval vedle mě na posteli a chrápal jako pila na mramor.

Oblékl jsem se a vyšel ven. Hlavní obytná místnost byla prázdná, ale zvenku jsem zaslechl tiché nepravidelné tukání, jako by tam někdo pracoval na tkalcovském stavu.

Na dvorku jsem našel Euryta. Klečel a já ho v první chvíli nepoznal. Převlékl se do čisté bílé vlněné tuniky a vlasy měl skoro učesané. Ale ani tak nepůsobil normálně. Na kolenou u pískoviště cosi čmáral, z bílých oblázků vytvářel různé obrazce a přitom si něco mumlal. Každou chvíli se natáhl k počítadlu vedle sebe a s hlasitým cvaknutím posunul kuličku. Pak se zase vrátil ke kamínkům.

Měl jsem spoustu důležitějších otázek, ale nemohl jsem se nezeptat: „Co to děláš?“

„Pokusy.“ Ani se na mě nepodíval.

„Něco uměleckého?“

„Filozofického.“

Na mě to působilo jako dětské malůvky, zvířata a lidé nakreslení prostými čarami stáli před podobně nakreslenými domy a kolem nich postávaly ještě jiné, abstraktnější postavy. Taky spousta trojúhelníků.

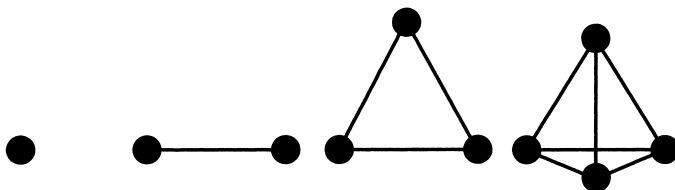
Vzpomněl jsem si na obrazce z pláže. „Je to geometrie?“

„Geometrie je věda o tvarech. Mě zajímají čísla.“

„Žádná čísla tu nevidím.“

„Musíš je spočítat.“

Smetl oblázky a začal je znovu, vážně a s rozmyslem rozkládat. „Svět je stvořen z čísel. Jednička je bod. Dvojka je přímka. Tři body definují povrch a čtvrtý,“ položil kámen, „vytváří obsah. Pevná tělesa.“

Spojil oblázky čarami, které nakreslil do písku prstem. „Vidíš? Jedna, dva, tři, čtyři. Myslíš, že to je náhoda?“

„No...“

„Všechny existující věci mají číslo.“ Vytasil se s dalšími kamínky a poskládal z nich další figurku z čar. „Pokud spočítáme číslo každé věci, pochopíme, jak funguje svět.“

„Kdo na to přišel?“ ozval se za námi Eufemův hlas. Nepozorovaně k nám přistoupil a nahlížel Eurytovi přes rameno na obrazce v písku.

„Filozof. První a největší.“

„Který filozof?“

Eurytos neodpověděl. Ale jak jsem se tak díval na trojúhelníky, které nakreslil, odpověď mě náhle napadla. A vzpomněl jsem si na Agathónův dopis. *Pýthagorejský učitel vlastní vědecké pojednání, které je ochotný prodat...*

„Pýthagorás? Ty jsi pýthagorejec?“

Podivně zakroutil rukou a dotkl se zlaté destičky na krku. „Jen zasněžení smějí vyslovovat jeho jméno.“

„Přijel jsem do Itálie, abych tu našel jednoho svého přítele. Tvrdí, že studoval u pýthagorejského...“ Eurytos sebou při vyslovení toho jména trhl, „... učitele. Nesetkal ses s ním? Jmenuje se Agathón.“

Otázka vyvolala výjimečný účinek. Eurytos vypadal, jak by právě spolkl jeden ze svých kamenů. Smetl oblázky a nasypal je do malého sáčku, jen to zarachotilo. „Pravda je posvátná,“ zamumlal. „Nelze ji vyslovovat.“

„Jsi samé omezení,“ poznamenal Eufemos. „Řekneš vůbec někdy něco konkrétního?“

Gestem jsem ho umlčel. „Přijel sem za tebou Agathón? Žil tady s tebou?“ Neznám mnoho laskavějších lidí než Agathón, ale současně je to člověk pronikavého úsudku a nebojí se vyhrcořených názorových střetnutí. Dovedl jsem si představit, jak by jejich diskuse dopadla, kdyby na něj Eurytos začal vytahovat svoje kamínky.

Stařec zavrtěl hlavou.

„Ale znáš ho?“

„To měl na starosti Archytás. Jeho se ptej.“

„Co měl na starosti?“

„Archytás ti to poví.“

„Kdo je to Archytás?“

Zavázal sáček na šňůrku a vstal.

„Zavedu tě k němu.“

Š e s t

Sibari, Itálie, současnost

Na výkop lehal stín, stahoval se nad zatopeným městem. Brigádníci posbírali nářadí a vykopávky přikryli plastovou fólií. Lily se pořád ještě nevrátila.

Měl se za ní vydat pěšky, už by tam byl. Teď měl strach, že kdyby vyrazil v tuhle chvíli, zrovna by mohla jet zpátky a minuli by se. Vyfukal její číslo, telefon zvonil a zvonil, až si s ním skoro začal notovat, ale nezvedla ho.

Už nemohl dál čekat. Vyskočil a našel Richarda na druhém konci výkopu, kde se dvěma brigádníky zkoumal ucho amfory trčící ze země.

„Jdu,“ oznámil Jonah. „Pokud se Lily vrátí, vyříd' jí, ať mi zavolá.“

Richard prudce zvedl hlavu. „Promiň.“ Máchl rukou. „Máme tu dneska blázinec. Hned jsem hotov.“

„Nech to být.“

„Tak jo, dobře.“ Richard jednomu brigádníkovi vrazil do rukou notebook a vyndal z kapsy velký svazek klíčů. „Jedeme.“

Jonah vylezl za ním z výkopu, nasedl do jedné z dodávek a připoutal se. Bolest hlavy se vrátila. Radost z očekávaného shledání vychladla a zbyl z ní jen svíravý pocit v žaludku způsobený zklamáním a nejistotou. Vytáhl mobil. Pořád nic.

Richard řídil vůz po uježděné cestě, z níž vjel na silnici vedoucí podél pobřeží. Ujeli po ní osm set metrů a Jonah se během cesty díval z okna. U kamenictví zabočili. Za ním, na kraji pole obklopeného citroníky a lesklým ostnatým drátem, stála u cesty dvoupodlažní hospodářská budova. Jízda trvala tři minuty.

Pěšky by sem došel za deset patnáct minut. Místo toho promrhal skoro tři čtvrti hodiny čekáním na Richarda. Když Richard vystoupil, aby otevřel bránu, Jonah si dupnutím ulevil od zklamání.

Dům měl verandu, na ní sedělo v tureckém posezu šest brigádníků, před sebou měli vědra kalné vody a zubními kartáčky drhli růžové střepy nádob. Čisté kousky ležely na stojanech ze síťoviny. Jonahovi to připomnělo dění, které následuje po leteckém neštěstí, skladiště, kde se vyšetřovatelé pokoušejí z trosk objasnit příčiny katastrofy.

„Je tady Lily?“

Svalnatý mladík v zelené vestě k němu zvedl zrak. „Neviděl jsem ji.“

„Přijeli jsme teprve před půlhodinou,“ dodala s americkým přízvukem dívka vedle něj. „Možná je nahoře.“

Jonah bral schody po dvou. Laboratoř byla prostorná místnost s několika dřevěnými stoly sraženými uprostřed k sobě. Připomnělo mu to fyzikální laboratoř ve škole. Byl tady zaneřádný dřez, mikroskop, počítač, umělohmotné pytle plné kameniny. Na stole stála napůl sestavená černá váza a vedle ní cenila zuby lebka.

Lily tu nebyla.

„Nejspíš odjela zpátky do hotelu.“ Richard vyšel do patra za ním. „Stěžovala si, že ji to horko zmáhá.“

Jonah se rozhlížel po místnosti, jako by Lily měla vylézt zpod stolu nebo vystoupit z některého obrazu na stěnách. Na obličejí cítil ledový pot.

Richard se opět ozval jako z jiného světa. „Odvezu tě zpátky do hotelu,“ nabídl se. „Uvidíš, že ji najdeme v bazénu.“

Ve vodě byla Lily ve svém živlu. Při tom prvním průzkumu v Řecku spolu plavali na maličký ostrůvek kousek od pobřeží. Udržela s ním tempo a tam si vylezli na skálu a dávali si dobrý pozor, aby nešlápli na mořského ježka, který dokáže propíchat nohu jako jehly. Říkala, že v předešlém životě byla delfín; první dárek, který od něj dostala, byl přívěsek s delfínem.

Otevřely se dveře, za nimiž se nalézala kancelář. Vystrčilo z ní hlavu děvče. Bylo mladé stejně jako ostatní, s dlouhými hnědými vlasy a moc toho na sobě nemělo. Dívka si všimla Jonaha a spočinula na něm pohledem o něco déle, než bylo nezbytné.

„Co si přejete?“

„Hledám Lily.“

Dívka si mimoděk sáhla na rameno a narovнала si ramínko podprsenky. „Vy jste Jonah, že jo?“ Vrátila se pohledem k Richardovi. „Chtěla bych ti něco ukázat.“

„Momentík.“

Richard bez omluvy vešel dovnitř a zavřel za sebou dveře. Jonah měl sto chutí je vyrazit a vzít si klíče od auta, aby se mohl vrátit do hotelu. Nejdřív tvrdil u vykopávek, teď zase tohle – měl dojem, že v něm brzo něco vybuchne.

Richard byl vždycky pablň, uvažoval. Posadil se na jednu z otlučených židlí a zavřel oči. Od chvíle, co se vzbudil, mu připadalo, že vstoupil do jiného světa, že zatímco spal, někdo přestavěl nábytek, aby ho zmátl.

Nemáš jasnou hlavu, říkal si. Vedro, únava, prázdnota po skončeném turné. Samozřejmě že je Lily v hotelu. Kdyby si býval odpustil poslední kafe v motorestu, byl by ji zastihl u snídaně.

Otevřel oči. Ze stolu na něj zíral fragment lebky. Měla jen jeden oční důlek a prostor, kam patřil mozek, vyplňovala ztvrdlá zemina.

Vím, jak ti je.

Rozhlížel se kolem a pokoušel se najít po Lily stopy v nepořádku, který panoval v laboratoři. Po stolech se válely drobnější nálezy, každý v rychlozavíracím sáčku a s papírkem s poznámkou, odkud nález pochází. Rukopis na některých vypadal jako Lilyin. Na stěně visela přišpendlená fotokopie starého tipu z komiksu *Far Side*, který znal z Lilyiny londýnské kanceláře. Dábel s vidlemi postrkuje neohrabaného vědátora ke dvojím dveřím. Na jedněch stojí „Ano? Skončíš v pekle.“, na druhých „Ne? Skončíš v pekle.“. Text pod obrázkem říkal: „*Musíš si vybrat.*“ Na skřínce pod ním ležel černobílý sešit.

Richard ještě pořád nevyšel z kanceláře. Jonah přistoupil ke skřínce a vzal sešit do ruky. Na deskách měl napsáno Lilyiným rukopisem *Deník vykopávek*. Stránku za stránkou listoval Lilyinými pečlivými poznámkami, prohlížel si její úhledné, jednoduché kresby předmětů nalezených při průzkumu. Mince, keramika, hřeben s rukojetí ve tvaru delfína.

Jedna kresba zaplňovala téměř celou stránku. Zobrazovala tenký váleček, promáčknutý a zohýbaný jako odhozená cigareta. Dvěma očky k němu byl přichycený řetízek, který Lily rovněž nakreslila. Pod kresbu napsala označení *R27: tabulka/řetízek/pouzdro* a přidala i měřítko, které napovídalo, že předmět je zhruba čtyři centimetry dlouhý.

Už chtěl obrátit list, když podle nerovných útržků poznal, že následující stránka byla vytržena. Překvapilo ho to. Archeologové jsou posedlí zaznamenáváním všeho, co provádějí. Musejí být. Je to obor, kde nelze nic opakovat. Jakmile zaboří rýče do země, ničí právě to, co hodlají zkoumat. Pokud to nezdokumentují, jako by to neexistovalo.

„To sis vybral na usnutí?“ Ve dveřích stál Richard. „Víš, že je to důvěrné?“

„Jen jsem se díval, co Lily dělala.“ Jonah sešit zavřel a odložil jej. „Chybí tam jedna stránka.“

Richardovi ztuhly rysy. „Opravdu?“

„Jen aby sis nemyslel, že jsem ji vytrhl já.“

„To bych byl trochu moc paranoidní.“ Richard na něj zacinkal klíčky od auta. „Pojedeme najít Lily.“

* * *

Když dojeli k hotelu, přístaviště s prodlužujícími se stíny oživalo. Děti hrály na cestě fotbal a k vyznačení branek jim posloužily popelnice. Dohněda osmahlí muži v plavkách ostříkovali hadicemi svoje jachty. Jonah bral schody do pokoje po dvou. Toužil, aby měl dnešní den už za sebou, den, který začal v Berlíně a končil na středomořském pobřeží. Toužil spatřit Lily, dotýkat se jí, jít spát a probudit se vedle ní. Nic složitého.

Pokoj našel odemčený. Napětí, které se v něm nahromadilo, začalo opadat. „Lily?“ zavolal. Otevřel dveře.

Pokoj byl prázdný, tak prázdný, že mu chvíli trvalo, než to strávil. Nebyla tu Lily, nebylo tu vůbec nic. Oblečení na židlích, budík, boty, laptop, všechno zmizelo. Na nedotknuté ustlané posteli ležely čisté ručníky. Jako by nikdy neexistovala.

Podíval se na číslo na dveřích, aby se ujistil, že si nespletl pokoj. Pozotvíral dveře skříní. Prázdné. Stejně tak zásuvky nočních stolků, stejně tak koupelna. Když rozevřel okenice, zjistil, že ze zábradlí na balkoně zmizel červený ručník i plavky.

Pomalou se otáčel kolem dokola. Nebo se otáčel pokoj a on jej pozoroval. Nohy měl jako z vosku. Z bazénu zaječel dívčí hlas. Posadil se na postel.

Na dlaždicích vedle nočního stolku se zaleskla voda. Voda ze sklenice, kterou ve spánku převrhl. Určitě byl ve správném pokoji.

Na stehně mu zavibroval mobil, jako by ho měl zabodnutý do nohy. Vytrhl ho z kapsy a četl textovou zprávu, která právě přišla.

Komplikace v rodině. Musela jsem odjet domů. Moc mě mrzí, že jsme se minuli. Vysvětlím později.

Přečetl si SMS ještě jednou a snažil se ji pochopit. To přece není možné, nedává to smysl. Proč mu nezavolala? Zpocenými prsty se potýkal s telefonem, zatímco vyfukával její číslo.

A znovu nekonečné vyzvánění. Nevýrazné monotónní zvonění pevninské telefonní sítě, nikoli přátelský domácí cinkot. Takže je ještě tady. Možná řídí, nebo nemůže odpovědět.

Přerušil volání a vytukal naléhavou zprávu.

Není ti nic? Kde jsi? Co se děje?

Deset minut, které pak uplynuly, patřilo k nejdelším, jaké kdy zažil. A pak:

Máma zase upadla. Musím být s ní. Dochází mi baterka. Zavolám, až budu v Londýně.

Padl na záda na postel a sledoval, jak se u stropu otáčí větrák. *Až budu v Londýně?* Jel skoro čtyřicet hodin, aby se k ní dostal, a ona teď letí do Londýna? Aniž se viděli?

„Co teda sakra dělám v Itálii?“ zeptal se hotelového pokoje.

Posadil se a pak vyšel na balkon. Dole v bazénu se děti cachtaly a poštuchovaly, zatímco jejich rodiče se s mobily a cigaretami povalovali na opalovacích lehátkách. Mezi snědými těly trčel ze stínu slunečnicku jeden pár strašlivě bílých nohou v béžových šortkách.

Jonah seběhl dolů a zamířil k bazénu. Richard seděl, v klíně měl hřbetem nahoru položenou otevřenou knihu a v ruce telefon. Zastrčil jej do kapsy a pohlédl na Jonaha přes skla obrovských slunečních brýlí.

„Zrovna jsem tě chtěl jít hledat. Dostal jsem od Lily zprávu.“

„Já taky,“ odvětil Jonah. „Odjela.“

„Docela narychlo.“

Narychlo? Věděla, že dnes přijede. Musela poznat, že už dorazil, nemohla si nevšimnout dodávky zaparkované před hotelem. Tak proč ho před odjezdem nevyhledala? Stačilo, kdyby zavolala.

„Napsala ti, co se stalo?“ zajímal se Richard.

„Její máma zase upadla.“ Před dvěma roky spadla Lilyina matka ze schodů a zlomila si kyčel. Noha se spravila, ale její sebedůvěra ne. Žila v hrůze, že se jí to stane znovu.

Ale Lilyina sestra bydlí doslova vedle. Copak se o matku nemohla postarat? Proč takový úprk domů?

Měl by zavolat jejím příbuzným a zjistit, co se stalo. Nejdřív ale...

„Kde je tady nejbližší letiště?“

„Většinou používáme Bari. Zhruba stejně daleko leží i Neapol a Brindisi.“

Hotelová wi-fi dosahovala až k bazénu. Jonah se přes telefon připojil k internetu a začal hledat letecké spoje. Míjely cenné minuty. Spojení bylo pomalé, jako by někdo kdesi v síti každé slovo krasopisně psal.

„Kolik je hodin?“ zeptal se Richarda, aniž zvedl oči.

„Bude půl šesté.“

Poslední spoj odlétal za deset minut devět. „Jak je odsud daleko na letiště?“

„Asi tak tři hodiny, na kterékoli z nich.“

Jonah zaklel. Richard mu vzal telefon z ruky a na displeji si přečetl odlety.

„To nemůžeš stihnout, obzvlášť ne v pátek večer. Zdá se, že tu s námi zkejsneš. Ledaže bys to celé chtěl ještě jednou odřídít.“

Jonah strčil ruku do kapsy a nahmatal klíče od dodávky. Kdyby se tak měl dostat za Lily dřív, už by sedal za volant, třebaže z pomyšlení na dalších čtyřadvacet hodin na silnici se mu dělalo zle.

Jenže tím by nic nezískal. Zítra časně ráno letí další letadlo. V Londýně by mohl být na oběd, zhruba v době, kdy by autem teprve přejížděl Alpy.

„To se všechno určitě srovná,“ poznamenal Richard. „Takové věci se prostě stávají. V osm máme na terase společnou večeři. Můžeš se k nám připojit.“

Vstal a pak si uvědomil, že stále ještě drží Jonahův telefon. Natáhl ruku a podával mu ho.

Malá holčička v nařasených plavkách prchala kolem bazénu, bosé nožky jí pleskaly, a hned za ní uháněl její starší bratr. Richard jí uskočil z cesty, na vlhkém kamenu uklouzl a rozhodil paže, aby udržel rovnováhu.

„Do prdele!“

Jonahův telefon vyletěl Richardovi z ruky. Jonah se za ním vrhl, ale přístroj letěl daleko a Jonah zareagoval pozdě. Mobil žbluňkl do vody. Vypouštěl drobné bublinky vzduchu a klesal ke dnu bazénu.

Jonah popadl Richarda za paži: „Cos to...“

„Moc mě to mrzí.“

Všechny oči za tmavými brýlemi a novinami u bazénu se stočily k nim. Nějaký chlapec se potopil jako kachna ke dnu a vyplaval s telefonem. Podal ho Jonahovi a ve spršce vody odrazil pryč. Jonah zůstal zírat na nepotřebný kus kovu a skla, který držel v ruce.

„Teď bych nedoporučoval ho zapínat,“ varoval ho Richard. „Nejdřív ho musíš nechat vyschnout.“

Kdyby to bylo v jeho silách, Jonah by v tu ránu pohledem proměnil Richarda v solný sloup.

Za pět minut osm někdo zatukal na dveře pokoje. Jonah zavrčel a nereagoval. Nehodlal jít na večeři. Nechtěl nikoho vidět. Od návratu od bazénu se ani nepohnul, myšlenky se mu honily pořád dokola, dokud se nezasekly. Nepřemýšlel, nic necítil, nespál a ani nebyl vzhůru, prostě jen existoval. Jediné, co pociťoval, byla lehká nevolnost; podobalo se to stavu, kdy zářivka začne lehce hučet předtím, než praskne.

Z tolika hodin strávených za volantem ho chytala křeč do rukou. Natáhl je k okrajům postele a prsty pevně sevřel matraci.

Něco nahmatal. Mezi matrací a stěnu zapadla kniha. Musela ji přehlédnout, když balila. Dokázal si ji představit, jak si čte v posteli dlouho do noci, zasune knihu pod polštář a pak ji ve spánku dostrká až do mezery mezi postel a stěnu. Vylovil ji.

Samovolně se otevřela na první stránce. Začal automaticky číst.

Včera jsem se svým bratrem Glaukónem sestoupil do Peiraiea.

Obrátil knihu na titulní stránku. Platónova *Ústava*. To není zrovna čtení k vodě, pomyslel si. Asi to četla kvůli práci.

Kniha se pootevřela na předsádce a jemu utkvěl zrak na věnování.

Pro Lily –

Láska je pravda. Adam

Projela jí tupá bolest, trochu jako pálení žáhy. To musí být stará knížka. Adama neviděla léta. Zajímalo by ho, proč si ji vzala s sebou do Itálie.

Další bolestivé sevření a v té chvíli mu došlo, že to není nic zvláštního, prostě se jen mocně ozval hlad. Od snídaně, na kterou se zastavil v motorestu někde u Neapole, nic nejedl. Aspoň s tím by měl něco udělat.

Odložil knihu a opláchl si vodou obličej. Tričko, které měl na sobě, bylo špinavé a v pokoji neměl nic na převlečení, a tak sešel dolů k dodávce a vyhrabal něco čistého. Nahlédl do haly, protože mýnil zavolat Lily a chtěl se zeptat, zda by mohl použít zdejší telefon, ale recepční tam právě nebyla.

Archeologickou skupinu našel vzadu v hotelu, na terase s výhledem k přístavišti. Seděli u dlouhého stolu, smáli se a laškovali v záři světýlek jako z pohádky rozvěšených na zábradlí. Richard seděl v čele. Pro Jonaha tam nebylo místo.

„Nevěděli jsme, jestli přijdeš. Řeknu jim, ať prostřou ještě pro jednoho.“

Jonah rozpačitě postával, zatímco brigádníci se sesedávali blíž k sobě, a pak mu obsluha přinesla židli. Zdálo se, že jeho přítomnost zhatila zábavu.

„Mluvil jsem s ústředím,“ oznámil mu Richard. „Projevili velké pochopení. Rezervovali ti místo na zítra, na první ranní let z Bari.“

„Lily nevolala?“ Bez telefonu se cítil hrozně, jako vyšachovaný ze života. Potřeboval o ní zprávy.

„Řekl bych, že teď je právě v letadle.“ Richard zvedl zrak k obloze, jako by mezi hvězdami mohl zachytit blikání Lilyina stroje.

Jonah si ulomil kus chleba a začal ho žvýkat. Od hladiny se odrážela světla jachet, na vzdáleném konci přístaviště zpozoroval ohromnou motorovou výletní loď zářící světly jako na pódiu.

Číšníci přinesli talíře s předkrmy. Richard se natáhl a neohrabaně si napi-

choval rajské jablko vyzrálé sluncem. Jonah musel přidržet svoji sklenku s vínem, jinak by ji Richard převrhl.

To mu znovu připomnělo situaci s telefonem a zase se ho zmocnil vztek. Jednou jedinkrát potřebuje mluvit s Lily naléhavěji než kdy jindy – a nemůže. Nemůže zatelefonovat jejím příbuzným ani přátelům... všechna čísla měl v mobilu. Zpaměti znal jen to její – a ona hovory nepřijímala.

„Neříkala Lily nic o své matce, než odjela?“

„Vůbec nic.“ Jak se Richard zakousl do rajčete, vystříkl z něj olej a pocínil mu růžovou košili. Nikdy se nenaučil spořádaně jíst. „Řekla jen, že jede do laborky.“

Na druhé straně přístaviště zastavilo u doku, kde kotvila výletní loď, auto. Obrovský černý vůz připomínal mercedes, který Jonaha málem smetl ze silnice. Těžko tady v oblasti budou jezdit dva tak ohromné automobily.

Sledoval, jak z auta vystoupila čtveřice mužů. I na tu dálku jejich pohyby něčím připomínaly dravce – drželi si mezi sebou rozestupy a pomalu otáčeli hlavami, jako by tušili nebezpečí. Dva vyšlapali po nástupním můstku a zmizeli v lodi. Zbylí dva se vrátili k autu a zezadu vytáhli objemný balík. Bylo zapotřebí obou, aby s ním hnuli.

Jonah slyšel, jak se u stolu někdo žertem zmínil o mafii. Ostatní se zasmáli, někteří nervózně. Přece jen se nacházeli v jižní Itálii.

Avšak jeden z těch mužů mu připadal povědomý. Ten den už ho toho potkalo tolik, že chvíli trvalo, než na to přišel. Ten člověk byl navíc i jinak oblečený: v černé košili a džínsech, nikoli v tričku s aligátorem vepředu.

Byl to instalatér, který přišel opravit sprchu – sprchu, která fungovala bezvadně. Co tu tedy dělal?

Nic nedávalo smysl. Odstrčil židli a vstal. Krev se mu odlila z hlavy, zapotácel se a přidržel se stolu. Studenti na něj vrhali pohledy, jako by byl opilý. Kolem se jako prach vznášely útržky rozhovorů v cizích jazycích.

„Je to tak nevkusné.“

„Sandi si to nemyslí.“

„Ari je hrozně divnej patron.“

Otočil se a postřehl, že od vedlejšího stolu ho pozoruje jakási žena – nevěnovala mu letmý pohled, ale vyloženě na něj civěla. Byla překrásná: černé vlasy měla přistřížené do ofiny a jemný obličej vypadal v čarovném osvětlení jako ze zlata. Na obnaženém rameni měla vytetovaný lotosový květ. Měl vtíravý pocit, že ji už někde potkal, ale možná si to jen namlouval z toho, jak na něj hleděla, jako by ho znala. Že by ho viděla na vystoupení?

Vrátila se pohledem k talíři a on dospěl k závěru, že se mu to jen zdálo. Posledních šest týdnů vídal každý večer stovky obličejů, které na něj na pódium vytrvale pomrkávaly v záři reflektorů. Podprahové přetížení. Jeho mozek je zřejmě všechny někde ukládal. To by vysvětlovalo, proč zažíval tak často pocit déjà vu.

Ale pokud si nevybájl celou příhodu s instalátérem, ten člověk na molu nebyl falešná vzpomínka. Vyběhl z hotelu a hnal se ulicí. Turistický komplex zbudovali kolem přímořské promenády, kondominia a hotely stály na dlouhých výběžcích oddělených kotvišti. K protějšímu přístavišti to bylo přes vodu jen padesát metrů, ale dostat se tam suchou nohou vydalo přes půldruhého kilometru. Uběhl tu vzdálenost za deset minut, ale ještě před půlkou měl pocit, že se pozvrací.

Scházely dva bloky, když mu okázalé burácení napovědělo, že jde pozdě. Pokusil se běžet ještě rychleji, ale čím víc se snažil, tím víc mu připadalo, že zpomaluje. Motory zabraly na plný plyn, zaslechl šumění, jak lodní šrouby zviřily vodu. Doběhl na molo, jen aby spatřil světla na zádi vzdalující se do noci. Brázda za lodí bělavě zářila; na záďovém palubním nosníku si přečetl jméno NESTIS.

Osl pilo ho bílé světlo. Mercedes stál v přitmí a teď ožil. Řidič, kterého za světly nebylo vidět, roztúroval motor a pak sešlápl spojku tak divoce, že se třítunový automobil hnul vpřed skokem. Jonaha zaplavilo světlo. Chvilí měl pocit, že ho auto srazí do vody.

V poslední chvíli však zastavilo, v úzkém prostoru bleskurychle zamaňovalo do protisměru a prudce vyrazilo pryč. Jonah zůstal stát oslepený. Za sebou zaslechl zvuk běžících nohou.

„Co to proboha vyvádíš?“ Richard byl v obličejí rudý jako rak. Cípy košile měl vytažené z kalhot a vlály za ním a jedna tkanička u boty se mu rozvázala. Zůstal stát v předklonu a lapal po dechu. „Kristepane!“

„Myslel jsem...“ Co si myslel? Úplně ho opustila energie. Skutečně zahlédl v té tmě, přes vodu, na molu toho instalátéra? Nebo si s ním takhle hrála přetažená mysl? Další déjà vu.

Nad přístavištěm se zatřepetal pták. Přes vodu viděl, jak ho z hotelové terasy pozorují ostatní stolovníci. Hladina byla klidná, jen pár jemných vlnek šplouchalo do pilířů na znamení, že odtud před chvílí vyplula loď.

Richard si upravil košili a otřel si pot z brýlí.

„Zítřka už bude všechno v pohodě.“

Sedm

Když je člověk cizinec a přichází do velikých měst a v těch přemlouvá nejlepší z mladých lidí, aby opouštěli styky s ostatními, s domácími i cizími, se staršími i mladšími, a učili se u něho, aby se tak stali učením u něho co nejlepšími – musí se mít na pozoru, kdo se zabývá těmito věcmi; neboť při nich vznikají nemalé závisti i jiné nepřízně a úklady.

Platón: *Prótagorás*

Znovu jsem se topil. Plácal jsem sebou k hladině, ale voda byla hustá a já stěží hýbal pažemi. Vykřikl jsem. Nahrnula se do mě voda, naplnila mě, až jsem ji přestal cítit, protože jsem se v ni *proměnil*.

Dýchal jsem vodu. Proudila skrze mě a tišila mou paniku. Když jsem teď vzhlédl, viděl jsem slunce, bílý kotouč mihotající se skrz vlny. I tady pod vodou mě páliło do očí. Musel jsem se k němu dostat. Začal jsem stoupat vzhůru, ale ať jsem plaval seberychleji, slunce se nepřibližovalo.

Teď jsem byl na pevnině. Obloha se zatáhla černými mraky, které se hnaly nad rovinou, a v dálce se tyčila rozeklaná hora. Loukou posetou květy ke mně mířila bosá bohyně. Vanul vítr a ona měla šaty obepjaté těsně kolem mramorově bělostné pokožky těla; snítka břechťanu, kterou třímala v ruce, šelestila. Ve tváři, překrásné, ale chladné jako kámen, měla slavnostní výraz. Když jsem se probudil zmáčený potem, věděl jsem, že mi právě sdělila cosi životně důležitého.

Lámal jsem si hlavu, ale nemohl jsem si vzpomenout, co to bylo.

Eurytos byl celý nedočkavý, až se nás zbaví. Po kvapné snídani jsme se vydali na cestu do Tarásu. První dojem, jaký na mě Itálie po pláži a lesu udělala, mě překvapil. Očekával jsem primitivní divočinu, místo toho ale jednotlivé pozemky oddělovaly úhledné řady olivovníků a citroníků, mezi nimiž se zelenaly husté lány pšenice. Cesta byla v dobrém stavu, domy udržované, klidně jsme se mohli nalézat někde u Théb. Jen na obzoru se zvedala vysoká náhorní plošina, která oklešťovala pole a rýsovala ostrou hranici tam, kde

končila civilizace. A když jsme po náspu přes slanisko došli do Tarásu, zaznamenal jsem silné hradby, v nichž malta ještě nestačila zešednout. Člověk nesměl zapomínat, že tato kolonie leží na hranici neznámé pustiny.

Město stálo na výběžku pevniny mezi mořem a vnitrozemskou lagunou, což vedle přirozené obrany skýtalo i dokonalý přístav (jen kdyby do něj byla naše loď doplula). Eurytos nás vedl rušnými ulicemi s malebnými chrámy a domy natěsnanými blízko u sebe. I on byl civilizovanější, než jsem se zprvu domníval: na ulicích jej zdravilo množství ctihodně vyhlížejících mužů, a jak jsme vstoupili do agory, stále častěji se s ním zastavovali a společně probírali obchodní záležitosti.

Vedl nás přes náměstí k fontáně, na níž se Poseidón tyčil ve dvoukolce tažené čtveřicí delfinů. Na protější straně náměstí stál téměř ve stejné výšce na schodech sněmovní budovy muž v modrém plášti a zaujatě diskutoval s hloučkem mužů, kteří jej obklopovali. Někteří vypadali jako vojáci, jiní jako obchodníci a další jako právníci, ale všichni působili důležitě.

Eurytos se protlačil zástupem k muži nahoře a podařilo se mu upoutat jeho pozornost. Cosi mu zašeptal do ucha a přitom ukázal na mě a na Eufema. Okamžik nato se oslovený omluvil a sestoupil dolů. Ostatní předstírali, že pokračují v debatě, byť mně neušlo, jak na nás visí pohledy.

Eurytos nás představil omluvně: „Tohle jsou trosečníci. A toto je Archytás.“

Byl urostlý a kultivovaný, měl mohutné paže a chodil odměřeně jako někdo, kdo se hodně napochodoval v útvech, kde vás štít hoplity tluče do kolenou. Později jsem zjistil, že jsme stejně staří, i když vypadal na víc roků. Vlasy měl elegantně prošedivělé a bystré oči, kterými si nás prohlížel, toho zjevně viděly a pochopily víc, než se mně kdy poštěstí.

„Nuže,“ začal. „Povězte mi, ze které země přicházíte, jaké jste národnosti, ze kterého města pocházíte a kterými všemi končinami jste prošli.“

Citace Homéra na mě nezapůsobila, jsem však přesvědčený, že právě něco takového Eufemos miluje. Než stačil nějak vldně odpovědět, chopil jsem se slova: „Přicházíme z Athén. Naše loď ztroskotala.“

„A co vás přivedlo do Itálie?“

„Přijel jsem sem najít svého přítele.“

„Agathóna,“ vysvětlil Eurytos. Vyměnil si s Archytem pohled.

„Znáš ho?“

„Jeden společný známý nás představil,“ odpověděl Archytás. „Agathón u mě pak bydlel.“

Nechápal jsem ten minulý čas. „Bydlel?“

„Musel nečekaně odjet.“

„Měl se tady se mnou setkat.“

„Proč odjel?“ zeptal se Eufemos vycítiv skandalizující novinu.

„Kam odjel?“ chtěl jsem vědět já.

„Řekl bych, že se vrátil do Thurie. Měl tam přítele.“

Přebýval jsem u Dima v Thurii. „To je Dimos, můj nevlastní bratr.“ Hlavou se mi honily nesourodé myšlenky vyvolané nečekanou zprávou. „Je to daleko?“

Archytovy pozorné oči si mě měřily. Zdálo se, že mi tak chce něco sdělit, ale nedokázal jsem to dešifrovat.

„Pěšky dojdete do Thurie za tři dny. Lodí to jde rychleji.“

„Do žádné další lodě už nevsedneme,“ prohlásil Eufemos důrazně.

Nevěděl jsem, co si počít. Už jen cesta do města mě opět vyčerpala. Neměl jsem nic než to, co jsem měl na sobě (a to beztak patřilo Eurytovi). Nemohl jsem si dovolit se ani naobědvat, natož plout do Thurie. A pak tu taky bylo něco, co se mi Archytás o Agathónovi zdráhal říct a co jsem nutně musel vědět.

Archytás mi to všechno nejspíš vyčetl z očí. Slitoval se nade mnou.

„Na to, abyste se vydali teď na cestu, je už pozdě. Můžete zůstat na noc v mém domě.“

Vedle Archytova domu stojícího hned u agory bledl každý athénský příbytek. Byl tak velký, že jsme s Eufemem dostali každý vlastní pokoj. Archytás se omluvil, že má nějakou práci ve městě. Eufemos se mu vnutil, že půjde s ním, patrně v naději, že se mu podaří uzavřít nějaký kšeftík. Lehl jsem si na postel a uvolnil se, abych ulevil unaveným svalům.

Sevřel jsem prsty okraje slamníku. Jaké bylo mé překvapení, když jsem namísto hebké látky nahmatl cosi tvrdého a křehkého, co se pod mým dotekem zkroutilo. Vytáhl jsem to.

Byl to ošoupaný a pomačkaný svitek. Poodvinul jsem ho, abych viděl, co je v něm psáno.

Parmenidova *Cesta pravdy*.

Samozřejmě že jsem Parmenida studoval, ale s nevelkým úspěchem. Svá filozofická díla píše velmi náročným, těžko postžitelným jazykem, takže je nemožné dobrat se nějakého úsudku. Jednu moji složku, hlas vznětlivosti, naprosto uchvacuje ponurá představivost a živoucí symbolika. Druhá, hlas rozumu, říká, že pokud má co kloudného na srdci, měl by to prostě vyklopit.

Ležel jsem na posteli a odvíjel svitek. Přemýšlel jsem, kdo ho tam nechal.

Cesta, po níž jsi sem dospěl, má daleko k bezpečně prošlapaným stezkám smrtelníků. Ale sem tě nepřivedl krutý Osud, nýbrž Pravda a Spravedlnost, aby ses tu naučil všechno, co je třeba znát.

Existují dvě stezky zkoumání – cesta, která je, a cesta, která není. Po jedné z nich se nelze dát, protože nemůžeš putovat po cestě, která není a nevede nikam.

Možná to bylo tím, že jsem ho četl na italské půdě, kde jeho myšlenky vyklíčily. Možná otřesy, které přinesly dva poslední dny, zbořily mou rozumovou obranu. Ať už byl důvod jakýkoli, četl jsem ta slova a hlas rozumu se projevoval kromobyčejně poddajně.

*Nedovol, aby tě zvyk strhl do vyježděných kolejí,
Vedl tě slepýma očima, neslyšícíma ušima a ochromeným jazykem,
Nýbrž používej rozum; v myšlenkách popatři zřetelně na věci,
které ač tu nejsou,
Jsou tady.*

Ještě stále jsem hleděl do rukopisu a pokoušel se spatřit věci, které tu možná jsou a možná ne, když ke mně zdola dolehl ruch a Archytův zvučný hlas, kterým udílel příkazy otrokům. Sešel jsem dolů.

Archyta jsem našel v *andronu*, ubikacích pro služebnictvo. Byly zařízeny v prostém, mužném stylu a odrážely tak jeho vlastní založení: černobílé dlaždice na podlaze tvořily trojúhelníkovou mozaiku, na nabílených stěnách viselo několik hezkých kousků nádobí a v přístěnku stálá podepřená bronzová zbroj.

Vešel jsem dovnitř a v té chvíli mě téměř porazil malý chlapec, který mi naboural do kolen, odrazil se od nich a pak se mi prosmýkl mezi nohama. Ustoupil jsem zrovna včas, abych se vyhnul druhému děcku, které se hnalo za ním. V koutě vedle truhlice sedělo na zemi nahé dítě a tahalo dřevěnou kachnu na kolečkách, která při pohybu klapala zobákem.

„Dostal jsem se snad do dětského pokoje?“ vyjádřil jsem nahlas údiv.

„Děti nám zachovávají mládí,“ opáčil Archytás. „Někdy nahlížejí na věci s jasnější myslí než dospělí.“

Pošimral děcko na tváři a pak se jej chopila otrokyně a odnesla je. Podal jsem mu svitek. „Tohle jsem našel ve svém pokoji. Myslím, že to patří do tvé knihovny.“

Archytás si přečetl název. „Říkal jsem si, kam se poděl.“

„Zapadl za postel.“ Odmlčel jsem se. „Bydlel tam přede mnou Agathón?“

„Ano.“

A znovu zapůsobilo Agathónovo jméno, jako když zasypete oheň pískem. Archytás ztratil veškerou jiskru a jeho srdečnost ochladla. Tentokrát jsem se rozhodl porýpat se v tom a podívat se, co vyjde na povrch.

„Povídej mi o Agathónovi. Je v pořádku?“

„Byl, když jsem ho viděl naposledy.“

„Povídal jsi, že odjížděl spěšně...“

„Ano.“

„Proč odjel?“

„To mi neřekl.“

Trpkost, s níž to vyslovil, si doslova vykoledovala další otázku. „Pohádali jste se?“

Zvedl kachničku, zkoumal její spodek a pak utáhl jedno kolečko. „Agathón je tvůj dobrý přítel?“

„Nejlepší, jakého mám.“

Viděl jsem na něm, že přemítá, jak si to vyložit. Mám-li být upřímný, ani já přesně nevím. Na jednu stranu je naprostá pravda, že Agathón je můj nejdražší přítel, kterého nade všechny miluji. Mluví-li s ním, cítím, jak se mi duše dere na jazyk. Je však současně pravda, že dokáže být umíněný, vyhýbavý, krutý a často budí dojem, že si ani nevšimne, že jste přišli nebo že odcházíte. Podobně jako vás nejprve požádá, abyste za ním přijeli přes moře, a odjede, než dorazíte.

„Vím, že to s Agathónem bývá občas těžké,“ vyšel jsem mu vstříc, aby se hovor rozproudil. „Občas ztrácí trpělivost.“

Archytás zvolna přikývl.

„Unavilo ho čekání?“

„Domníval se, že ho naučím něco, co jsem mu neprozradil.“

Nechápal jsem. Agathón přijel do Tarásu, aby se tu se mnou setkal, ne studovat.

Tak proč tu tedy není?

Pohlédl jsem na zbroj na stěně. Byla zhotovená pečlivě a účelně. Světlo se odráželo od nerovností vzniklých vyklepáním promáčknutých míst a zářezy ve stehenních částech z kůže byly příliš hluboké na to, aby vznikly při tréninku a cvičení.

„Zajímalo Agathóna něco z válečného umění?“ Stežlí. Je to jeden z nejmírumilovnějších lidí, co znám. „Nebo z politiky?“

„Z filozofie.“